

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σύσταση Ομάδας Εργασίας και Ανάθεση έργου με θέμα:
**«Λατομική Ζώνη Αράξου-Νέες Λατομικές Ζώνες-Μικρά κατά
τόπους Λατομεία-Διαχείριση αδρανών υλικών από ποτάμια
και χειμάρρους»**

Ομάδα εργασίας

- **Ελένη Κρότση-Παπαδόγιαννη**, Πολιτικός Μηχανικός, Α.Μ. ΤΕΕ 33055
- **Αικατερίνη Μιχοπούλου**, Χημικός Μηχανικός, Α.Μ. ΤΕΕ 86655
- **Νικόλαος Καρούσος**, Μηχανικός Μεταλλείων, Α.Μ. ΤΕΕ 42663

Πάτρα, Μάιος 2008

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία αφορά την «**Λατομική Ζώνη Αράξου-Νέες Λατομικές Ζώνες-Μικρά κατά τόπους Λατομεία-Διαχείριση αδρανών υλικών από ποτάμια και χειμάρρους**» και έγινε με πρωτοβουλία του ΤΕΕ τμήμα Δυτικής Ελλάδος. Ανετέθη στα μέλη-Ελένη Κρότση Παπαδόγιαννη, Αικατερίνη Μιχοπούλου και Νικόλαο Καρούσο-σύμφωνα με την 3^η Συνεδρίαση του ΤΕΕ Δυτ. Ελλάδος στις 23-1-2008. Η εργασία αυτή ολοκληρώθηκε στις 18-4-2008 και αποτελείται από τις εξής επιμέρους ενότητες:

- ο Λατομική Ζώνη Αράξου
- ο Νέες Λατομικές Ζώνες-Μικρά κατά τόπους Λατομεία
- ο Διαχείριση αδρανών υλικών από ποτάμια και χειμάρρους

Η Διοικούσα Επιτροπή σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 15 του από 27.11/14.12.1926 Π.Δ. «Περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως ΤΕΕ κείμενων διατάξεων» όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του Ν.1486/1984 «Τροποποίηση διατάξεων του ΤΕΕ» και το οποίο συνεχίζει να ισχύει και να εφαρμόζεται αποφασίζει και συστήνει ομάδα εργασίας αποτελούμενη από τους εξής:

1. **Ελένη Κρότση-Παπαδόγιαννη**, Διπλ. Πολιτικό Μηχανικό, αριθμός Μητρώου ΤΕΕ 33055
2. **Αικατερίνη Μιχοπούλου**, Χημικό Μηχανικό, αριθμός Μητρώου ΤΕΕ 86655
3. **Νικόλαο Καρούσο**, Διπλ. Μηχανικό Μεταλλείων, αριθμός Μητρώου ΤΕΕ 42663

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

1. Γεώργιος Ζεππάτος, Αγρ. Τοπογράφος Μηχανικός, **Πρόεδρος**
2. Βεργέτης Παναγιώτης, Πολιτικός Μηχανικός, **Αντιπρόεδρος**
3. Κακογιάννης Δημήτριος, Αγρ. Τοπογράφος Μηχανικός, **Γεν. Γραμματέας**

ΜΕΛΗ

4. Κλαουδάτος Όθωνας, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Μέλος
5. Λιάγκου Βασιλική, Ηλεκτρονικός Μηχανικός, Μέλος
6. Παπανικολόπουλος Πολυχρόνης, Πολιτικός Μηχανικός, Μέλος
7. Ρόδης Γεώργιος, Πολιτικός Μηχανικός, Μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ/Τ.ΔΕ
8. Σπυράτος Σωκράτης, Χημικός Μηχανικός, Μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ/Τ.ΔΕ

Γραμματέας: Παναγιώτα Ιωαννίδη

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της καλής εκτέλεσης του έργου της Ομάδας Εργασίας έγινε από τον κ. **Όθωνα Κλαουδάτο**, Ηλεκτρολόγο Μηχανικό, μέλος ΤΕΕ/ΤΔΕ, η δε παραλαβή του από τη Διοικούσα Επιτροπή του τμήματος.

ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ ΑΡΑΞΟΥ

Η Λατομική Ζώνη Αράξου η οποία αποτελεί το ουσιαστικότερο αντικείμενο της Ομάδας Εργασίας, αποτελεί τη μοναδική πηγή αδρανών σε όλο το Νομό Αχαΐας, καθώς και σημαντικό μέρος του Νομού Ηλείας, περισσότερο από σαράντα χρόνια.

Στο επισυναπτόμενο τοπογραφικό της περιοχής 1:5.000 αποτυπώνεται η ορισθείσα Λατομική Ζώνη (Λ.Ζ) Αράξου σύμφωνα με την 39417 /2-12-85 απόφαση Νομάρχη Αχαΐας (Φ.Ε.Κ 818B/31-12-85) και όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Φ. 27/1516 τις 4-6-92 (Φ.Ε.Κ. 493B/30-7-92).

Στην καθορισθείσα Λ.Ζ έχουν εγκατασταθεί νομίμως τρεις εταιρείες παραγωγής αδρανών υλικών, στον ιδιόκτητο χώρο τους στα "Μαύρα Βουνά" του Αράξου εντός της Λατομικής Ζώνης από το 1994 και λειτουργούν αδιαλείπτως έως σήμερα - εξαιρούνται οι πρώτοι μήνες του 2006 λόγω των γνωστών προβλημάτων - με διαρκώς αυξητικό ρυθμό παραγωγής, καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος των αδρανών υλικών στο νομό Αχαΐας αλλά και Ηλείας που τόσο έχουν ανάγκη λόγω των μεγάλων έργων που πραγματοποιούνται, όπως: το λιμάνι της Πάτρας, η διευθέτηση του ποταμού Διακονιάρη, η μίνι περιμετρική, το φράγμα Πύρου - Παραπύρου, καθώς και αυτά που πρόκειται να πραγματοποιηθούν άμεσα όπως ο δρόμος Πατρών – Καλαβρύτων η Ε.Ο. Πατρών - Κορίνθου – Πύργου – Τσακώνα, Ιονία Οδός κ.λ.π. αλλά και σε μικρότερες εργολαβίες, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα με αυξανόμενο ρυθμό κατασκευής κατοικιών. Οι εταιρείες λειτουργούν νόμιμα με όλες τις απαιτούμενες άδειες: λειτουργίας, εκμετάλλευσης, εμπορίας, κ.λ.π και με εγκεκριμένες όλες τις απαιτούμενες μελέτες όπως Μ.Π.Ε, Τ.Μ, Η/Μ, ΣΤ/κή Μελέτη κ.λ.π.

Το Δ.Δ Αράξου συνδέεται μέσω επαρχιακής οδού συνολικού μήκους 8 Km με την Εθνική Οδό Πατρών - Πύργου στο ύψος του Δ.Δ. Λάππα, όπου και πραγματοποιείται με φορτηγά αυτοκίνητα η διακίνηση των αδρανών υλικών, και απέχει 40 και 60 km αντιστοίχως, από τις δύο κοντινότερες προαναφερθείσες πόλεις. Η μεταφορά των υλικών με τα φορτηγά αυτοκίνητα προς Πάτρα παλαιότερα γινόταν από τον επαρχιακό δρόμο που συνδέει τον Άραξο με την Κάτω Αχαΐα και στη συνέχεια από την Ε.Ο. Πατρών - Πύργου, επειδή η απόσταση είναι ελάχιστα μικρότερη. Αυτή η διαδρομή έχει

απαγορευθεί επειδή δημιουργούσε προβλήματα ρύπανσης - κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες - στις κατοικημένες περιοχές που υπάρχουν έως την Κάτω Αχαΐα, (και στο κέντρο αυτής) καθώς και προβλήματα στην κυκλοφορία επειδή το πλάτος του επαρχιακού δρόμου Αράξου - Κάτω Αχαΐας δεν είναι αρκετά μεγάλο για την άνετη κυκλοφορία των οχημάτων.

Η συνολική έκταση της Λ.Ζ είναι 1.250 στρέμματα ενώ η υπό εκμετάλλευση έκταση (και των τριών λατομείων) είναι 500 περίπου στρέμματα. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι στην περιοχή - πριν την οριοθέτηση της Λ.Ζ. - ευκαιριακά και άναρχα γινόταν λατόμηση δίχως αποκατάσταση. Τα δύο λατομεία που λειτουργούσαν με κάποια στοιχειώδη οργανωμένη μορφή λατόμησης από το 1960 περίπου, τώρα είναι εγκαταλελειμμένα και στο μεγαλύτερο από αυτά η εταιρεία HELLAMAT έχει πραγματοποιήσει αποκατάσταση, και έχει την φροντίδα της ανάπτυξης των δενδρυλλίων.

Ποιο αναλυτικά η Λ.Ζ. - βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής της σύμβασης Ramsar (1971), ενώ παράλληλα έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο NATURA 2000 με τους κωδικούς GR2320001 και GR2320007. Σύμφωνα δε με την εκδοθείσα ΚΥΑ 66289/25.6.93 (ΦΕΚ.506/Β/9.7.93), που αφορά στα «Μέτρα για την προστασία των βιοτόπων Δάσους Στροφυλιάς (Νομών Αχαΐας και Ηλείας), λιμνοθάλασσας Κοτυχίου (Νομού Ηλείας) και της ευρύτερης περιοχής τους» ο λατομικός χώρος εντάχθηκε στη ζώνη Β (Περιφερειακή ζώνη προστασίας) όπου προβλέπεται λατομική εξορυκτική δραστηριότητα, μόνο εντός της λατομικής περιοχής Αράξου και με χρονικό όριο λειτουργίας το έτος 2015 (σύμφωνα με την υπ' αρ. 12618/20111/25.5.03 Απόφαση του Γεν. Διευθυντή Περιβάλλοντος ΥΠΕΧΩΔΕ).

Τα ίδια ισχύουν και στο νέο (υπό έκδοση) σχέδιο ΚΥΑ που έχει τίτλο «Χαρακτηρισμός των χερσαίων, υδατίνων και θαλασσίων περιοχών, της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου, του δάσους Στροφυλιάς και της ευρύτερης περιοχής τους» ως «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου - Δάσους Στροφυλιάς» στο οποίο η λατομική ζώνη χαρακτηρίζεται ως ζώνη Β_Α με επιτρεπόμενη χρήση τη λατόμηση.

Όσον αφορά την βλάστηση της περιοχής επιγραμματικά μπορούμε να πούμε ότι αυτή η ευρύτερη λοφώδης έκταση καλύπτεται από συνήθη χαμηλή βλάστηση αειφύλλων - πλατύφυλλων όπως και από φρυγανική βλάστηση

(ασφακώνες) και αραιά δάση ήμερης γέρικης βελανιδιάς. Συνεπώς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υδροβιότοπος κατά την έννοια της Συνθήκης Ramsar και των σχετικών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει πάντως ενταχθεί στην περιοχή προστασίας της εν λόγω συνθήκης ως γεινιάζον προς τους υδροτόπους οικοσύστημα.

Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Όλες οι εκτάσεις των «Μαύρων Βουνών» δεν ήταν ποτέ δημόσιες. Τις κατείχε η Ιερά Μονή Χρυσονοδαρίτσης από το 1786 έτος, *δυνάμει Συγκιλείου του Οικουμενικού Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Προκοπίου και λοιπών συνοδικών της Καισάριας, Ηρακλείας, Λέρου, Θεσσαλονίκης, Πατρών κ.λ.π.* και συνεπώς από το ανωτέρω έτος νομίμως, η εν λόγω μονή Χρυσονοδαρίτσης, κατείχε και εκμεταλλευόταν την όλη περιοχή του «Μαύρου Βουνού», συνολικού εμβαδού 21.000 στρεμμάτων περίπου. Το 1915 έτος, η εν λόγω Μονή, το πούλησε στον βασιλέα Κωνσταντίνο και εκείνος το 1921 έτος το πούλησε στους κατοίκους των γύρω χωριών.

Εν συνεχεία και ύστερα από αίτημα των κατοίκων και σχετικής εισήγησης του δασαρχείου Πατρών, το Υπ. Γεωργίας με την 102571/14.7.1949 απόφασή του, αναγνώρισε ότι η έκταση αυτή των 21.000 στρεμμάτων (ή όσης εκτάσεως και αν είναι) είναι κτήση ιδιωτική.

Πέραν των ανωτέρω και η με αριθμό Α 39417/1985 απόφαση του κ. Νομάρχη Αχαΐας, με την οποία καθορίστηκε μέρος των εκτάσεων των «Μαύρων Βουνών», ως λατομική περιοχή αδρανών υλικών, αναφέρει ότι «η παραπάνω περιοχή έχει αναγνωρισθεί ιδιωτική με την υπ' αριθμ. 102571/14.7.1949 απόφαση Υπουργείου Γεωργίας.»

Συνεπώς και ο υπό μελέτη Λ.Χ ως μέρος της όλης έκτασης, στην οποία αναφέρεται η παραπάνω απόφαση του Υπ. Γεωργίας, δεν υπήρξε ποτέ δημόσια έκταση και διαχειριζόταν ως ιδιωτική έκταση πάντοτε.

Πρέπει επίσης να αναφέρουμε ότι ο εν λόγω λατομικός χώρος απέχει περισσότερο των 1.000 μ. από την ΝΘ Κοτυχίου, το δάσος Στροφυλιάς, το έλος Λάμιας, και τη λιμνοθάλασσα της Καλόγριας, και η προς εκμετάλλευση περιοχή βρίσκεται σε απόσταση 1160 μ. από περιοχή αρχαιολογικού

ενδιαφέροντος (τείχος Δυμαίων, ΝΑ του λατομικού χώρου) όπου δεν συντρέχουν οι απαγορεύσεις του άρθ. 50, Ν. 535/32 διότι στο άρθ. 73, παρ. 9 του Ν. 3028/02 περιλαμβάνεται μεταβατική διάταξη κατά την οποία «οι υφιστάμενες νόμιμα λειτουργούσες εξορυκτικές δραστηριότητες μεταλλείων ή λατομείων μετά την ισχύ του παρόντος νόμου, συνεχίζουν νομίμως τη λειτουργία τους, μέχρι τη λήξη της αδείας, η οποία δύναται μετά να ανανεωθεί».

Διευκρινίζεται και πάλι ότι η αξιολογη πανίδα εντοπίζεται στην πολύ ευρύτερη περιοχή. Η άμεση περιοχή μελέτης των λατομείων παρουσιάζει χαμηλή ποικιλομορφία ειδών πανίδας και ορνιθοπανίδας ενώ δεν υπάρχουν αξιόλογα είδη ενδημικής πανίδας ούτε αποτελεί περιοχή ενδημίας.

Από την δεκαετία του 1960 η περιοχή έχει υποστεί άναρχη περιορισμένη και δίχως αποκατάσταση ευκαιριακή λατόμευση, ή και σε ποιο οργανωμένη μορφή που είναι το λατομείο, που μόνον τα τελευταία χρόνια γίνεται αποκατάσταση. Μετά τον καθορισμό της Λ.Ζ υπάρχουν τρία όμορα ενεργεία λατομεία. Όλα είναι εντός Λ.Ζ. και λειτουργούν κανονικά καλύπτοντας τις ανάγκες της αγοράς, ενώ το τρίτο καλύπτει και τις ανάγκες δικών του έργων. Από την περιοχή αυτή καλύπτονται όχι επαρκώς οι ανάγκες - που διαρκώς μεγαλώνουν λόγω μεγάλων έργων - της ευρύτερης περιοχής Αχαΐας σε αδρανή υλικά. Οι εταιρείες έχουν άμεση ανάγκη αποθεμάτων επειδή ημερήσια παραγωγή ακολουθεί τις αυξημένες ανάγκες που προέκυψαν από την κατασκευή των μεγάλων έργων, και θα πρέπει η πολιτεία να μην είναι αρνητική στην επέκταση της εκμετάλλευσης εντός των ορίων της λατομικής ζώνης.

Πρέπει να ληφθεί πολύ σοβαρά και υπεύθυνα υπόψη ότι στο Νομό Αχαΐας - αλλά και στον Ηλείας - όπου κατασκευάζονται μεγάλα έργα όπως Λιμάνι, διευθέτηση ποταμού Διακονιάρη, μίνι περιμετρική, προσεχώς η Ε.Ο Πατρών – Κορίνθου, κ.λ.π. δεν υπάρχουν αδρανή υλικά καλής ποιότητας, όπου ετησίως απορροφώνται περίπου 8.000.000 τόνοι με αποτέλεσμα οι κατασκευάστριες εταιρείες να καλύπτουν μεγάλο μέρος των αναγκών τους από τις κοίτες των ποταμών (άναρχες αμμοληψίες) επειδή ούτε αδρανή υλικά υπάρχουν αλλά ούτε άλλος χώρος προς λατόμηση υπάρχει. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι η προσπάθεια του Πανεπιστημίου Πατρών για εξεύρεση λύσης στο μεγάλο αυτό

πρόβλημα, με την συμμετοχή του καθηγητή κ. Κούκη σε ημερίδα κατασκευαστών, έχοντας σαν προσανατολισμό όχι αποκλειστικά τους ασβεστόλιθους, αλλά και άλλα πετρώματα όπως τα κροκαλοπαγή της ευρύτερης περιοχής - κυρίως στα ανατολικά του νομού – έχει ατονήσει επειδή το κόστος της εξόρυξης θα ήταν ασύμφορο και η ποιότητά τους μειωμένη έναντι των ασβεστολιθικών πετρωμάτων του Αράξου.

Επίσης η επιτροπή από ειδικούς επιστήμονες - με πρόεδρο τον κ. Κωλέρη Μηχανικό Μεταλλείων στην Ε.Μ.Ν.Ε με αναγνωρισμένη γνώση και εμπειρία - που έχει ορισθεί από την Νομαρχία κατάληξε στο συμπέρασμα, μετά από πολύχρονη και επίπονη έρευνα, ότι δεν υπάρχει στην περιοχή κατάλληλος χώρος που να πληρεί τις προϋποθέσεις για καθορισμό λατομικών ζωνών.

ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

ο ΘΟΡΥΒΟΣ

Η ενόχληση από το θόρυβο θα πρέπει να θεωρηθεί μείζονος σημασίας.

Οι ανατινάξεις, οι οποίες αποτελούν τη μεγαλύτερη πηγή θορύβου έχουν περιστασιακή στιγμιαία αρνητική επίδραση και όχι μόνιμη στην παρουσία πουλιών στον άμεσο οριακό χώρο των λατομείων. Αυτή η πηγή θορύβου αν και στιγμιαία έχει μειωθεί πάρα πολύ λόγω της χρήσης των καψυλλίων νέας τεχνολογίας NONEL ώστε η ενόχληση στους κατοίκους της κοινότητας να είναι αμελητέα.

Το ίδιο ισχύει και για τους εκλυόμενους θορύβους από την λειτουργία των λατομείων. Βάσει όλων των παραπάνω δεν υπάρχει ιδιαίτερα ηχητική όχληση από τα λατομεία στους κατοίκους της περιοχής.

ο ΣΚΟΝΗ

Από τις επί τόπου παρατηρήσεις μας διαπιστώσαμε ότι αν ο κοινοτικός δρόμος του Αράξου καταβρέχεται συχνά η σκόνη εκμηδενίζεται, επειδή το μεγαλύτερο πρόβλημα της σκόνης για τους κατοίκους, δημιουργείται από την διέλευση των φορτηγών μέσα από την κοινότητα, και όχι από την παραγωγική διαδικασία του Λατομείου. Πρέπει να τονίσουμε πόσο σημαντικό είναι το

πρόβλημα αυτό, ώστε η περιφέρεια να αναθέσει την εκπόνηση μελέτης με τον τίτλο «ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΠΡΟΣ ΑΡΑΞΟ» προϋπολογισμού **963.900,00 €** με προεκτίμηση Π/Υ Έργου **8.000.000,00 €** (Αριθ. Απόφ. 12822/25-9-06).

Είναι προφανές ότι με την κατασκευή του δρόμου αυτού λύνεται οριστικά το πρόβλημα της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, τα οποία θα διέρχονται εκτός οικισμού, απομακρυσμένα και αθέατα από το τοίχος.

Με την ολοκλήρωση της παράκαμψης δεν θα υπάρχει κανένα πρόβλημα όχλησης των κατοίκων.

Στο πρόβλημα της σκόνης για τους εργαζόμενους εντός των λατομείων έχουμε να παρατηρήσουμε ότι η αιωρούμενη σκόνη μετά την πρόσφατη ολοκλήρωση των καλυμμάτων των εγκαταστάσεων από όλες τις εταιρείες, καθώς και τη μερική κατασκευή των σιλό είναι σχεδόν μηδενική. Η εισπνεύσιμη σκόνη στις θέσεις εργασίας – εκτός των ανατινάξεων που όμως είναι μικρής διάρκειας - είναι περίπου $1,20 \text{ mgr/m}^3$ με μέγιστη οριακή τιμή 10 mgr/m^3 . Εάν δε, γίνεται και χρήση της μάσκας δεν υπάρχει πρόβλημα σκόνης. Αυτό οφείλεται στο ότι πλέον χρησιμοποιούνται μηχανήματα σύγχρονα με καμπίνες κλιματιζόμενες και διατηρητικά μηχανήματα νέας τεχνολογίας με κλιματιζόμενη καμπίνα και κονιοσυλλέκτη. Οι εταιρείες συμμορφώθηκαν πλήρως με την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων και έχουν εγκαταστήσει μόνιμα όργανα καταγραφής από όπου και οι προαναγραφόμενες τιμές.

Τα αεραπόβλητα που προκύπτουν από τη διαδικασία θραύσεως και λειοτριβήσεως (σπαστηροτριβείο, αμμοτριβείο) δεσμεύονται πλήρως τόσο από την στέγαση των εγκαταστάσεων όσο και από τα υπάρχοντα συστήματα διαβροχής.

Εξ άλλου και οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις, όπως οι μεταφορικές ταινίες, είναι πλέον σύγχρονης τεχνολογίας και καλυμμένες με τρόπο που να ελαχιστοποιείται η διαρροή κονιορτού προς το περιβάλλον.

Τέλος, η αποθήκευση μέρος των ετοιμών προς διάθεση προϊόντων γίνεται σε κλειστά σιλό που πρόσφατα έχουν κατασκευασθεί για το σκοπό αυτό.

ο ΔΟΝΗΣΕΙΣ

Δεν υπάρχει πρόβλημα δόνησης επειδή τα μέτρα αντιμετώπισης των δονήσεων που προκαλούνται στις ελεγχόμενες ανατινάξεις των τριών λατομείων είναι ικανοποιητικά. Αναφέρουμε τα εξής:

- Γίνεται σύνδεση των γομούμενων διατρημάτων της ανατίναξης με μη ηλεκτρικά καψύλλια (NONEL) για την εξασφάλιση μικροεπιβράδυνσης - 25 ms - (για τη μείωση των δονήσεων και για τη βελτίωση της κοκκομετρίας του εξορυσσόμενου υλικού) και πυροδότηση με κοινά καψύλλια.

Δεδομένης της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων (Αρ. Πρ. οικ. 168023/2273 - 06-06-07) και της ευαισθησίας των εκμεταλλευτριών εταιρειών που τελευταία μας εκπλήσσει ευχάριστα - τόσο σε θέματα περιβάλλοντος, όσο και σε θέματα προστασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς - εγκατέστησαν μόνιμα δονησιογράφο στα λατομεία, καθώς και στο Αρχαίο Τείχος των Δυμαίων, και τα αποτελέσματα τα κοινοποιεί προς έλεγχο στην εποπτεύουσα αρχή (EMNE) μετά από κάθε ανατίναξη, ενώ τηρεί παράλληλα και σχετικό αρχείο εντός του λατομείου.

Από τις μετρήσεις που πήραμε από το δονησιογράφο του Αρχαίου Τείχους των Δυμαίων είναι πάρα πολύ κάτω των ορίων που ορίζουν οι προδιαγραφές (DIN 4150), ώστε μετά δυσκολίας διακρίνονται από την δόνηση στο πέρασμα των διερχομένων αυτοκινήτων.

Τέλος, με το υπ' αρ. Φ.11.3.6/4/4876/16.10.2006 έγγραφο της EMNE από τα ήδη κατατεθέντα στοιχεία καταγραφών των δονήσεων από προηγούμενες ανατινάξεις, γνωμοδοτεί ότι δεν προβλέπεται κίνδυνος πρόκλησης ζημιών στις κατοικίες του οικισμού του Αράξου ούτε στο αρχαίο τείχος Δυμαίων, λόγω του ιδιαίτερα χαμηλού επιπέδου των δονήσεων.

Άλλες υφιστάμενες πηγές ρύπανσης - και πολύ πιο βλαβερές - στην περιοχή και τα κυριότερα προβλήματα που εντοπίζονται κυρίως είναι τα εξής:

- ✓ Κατά τους θερινούς μήνες στην δυσοσμία που επικρατεί σε σημεία διάθεσης αστικών και βιοτεχνικών υγρών αποβλήτων.
- ✓ Στην ανεξέλεγκτη καύση των απορριμμάτων με αποτέλεσμα την παραγωγή επικίνδυνων και βλαβερών ατμοσφαιρικών ρύπων, οι

οποίοι οφείλονται στην καύση πλαστικών σε χαμηλές θερμοκρασίες και στα υλικά συσκευασίας φυτοφαρμάκων που διατίθενται μαζί με αστικά και βιοτεχνικά απορρίμματα.

- ✓ Στην αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και την πλημμελή εφαρμογή τους, η οποία έχει ως αποτέλεσμα στους ψεκασμούς να παρατηρείται απώλεια στην ατμόσφαιρα μέχρι και 50% της συνολικής χρησιμοποιούμενης ποσότητας. Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται μόνο στις καλλιεργούμενες εκτάσεις, αλλά και στους γειτονικούς οικισμούς.

ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Βάσει της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων (Αρ. Πρ. οικ. 168023/2273 - 06-06-07) περιβαλλοντικός όρος 29 είναι υποχρεωμένες και οι τρεις εκμεταλλεύτριες εταιρείες να υποβάλουν πλήρη υδρογεωλογική μελέτη για έγκριση στην αρμόδια υπηρεσία υδάτων, στην οποία θα εξετάζονται τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων της άμεσης περιοχής. Η μελέτη αυτή έχει ανατεθεί στον γεωλόγο Λεωνίδα Χρυσανθακόπουλο αλλά αν και είναι προς την ολοκλήρωσή της δεν κατέστη δυνατή η πρόσβαση σε αυτήν.

Θεωρούμε ωστόσο αναγκαίο να περιγράψουμε τα σχετικά με το θέμα στοιχεία που μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε.

Στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν οι δύο λιμνοθάλασσες Καλόγρια και Λάμια – Βόρια και Νότια του Λ.Χ. αντιστοίχως – και σε απόσταση από τον Λ.Χ δύο περίπου χλμ. καθώς και υγρότοποι με αλμυρό, υφάλμυρο, και γλυκό νερό, υγρά λιβάδια και υδρόφιλοι φυσικοί φράκτες, με φρύγανα και θάμνους.

Το σχετικά μεγάλο ύψος της βροχής και η υδατοπερατότητα του κρητιδικού ασβεστόλιθου έχουν δημιουργήσει έναν υδροφόρο ορίζοντα - στην περιοχή όπου εκτείνεται ο ασβεστόλιθος - περίπου στην επιφάνεια της θάλασσας. Επειδή όμως δεν υπάρχει κάποιο μη υδατοπερατό πέτρωμα ώστε να δημιουργεί φραγμό τόσο από την λιμνοθάλασσα όσο και από την θάλασσα, σε συνδυασμό με τις υπεραντλήσεις που πραγματοποιούνται για τις καλλιέργειες, αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο της διεπιφάνειας. Είναι προφανές

ότι η επάνω επιφάνεια - λόγω μικρότερου ειδικού βάρους - αποτελείται από τα όμβρια, και η ποιο κάτω από θαλάσσιο νερό, με μια σχετική ενδιάμεση μίξη άρα και υφαλμυρότητα.

Στην περιοχή των Μαύρων Βουνών έχουν ορυχθεί από το ΙΓΜΕ δύο ερευνητικές γεωτρήσεις μικρού βάθους, με σκοπό τον έλεγχο της απόδοσης και ποιότητας της υδροφορίας των ασβεστολίθων, οι οποίοι είναι οι κύριοι τροφοδότες των πηγών.

Η πρώτη υδρογεώτρηση, βάθους 36 m, απέδιδε 48 m³/hr με πτώση στάθμης 0.31 m και περιεκτικότητα σε χλωριόντα 4000-9800 ppm, με ελαφρά τάση αύξησης με το βάθος κατά 21 ppm/m. Η θερμοκρασία του νερού είναι σταθερή στους 21.3°C.

Η δεύτερη υδρογεώτρηση, βάθους 41 m, απέδιδε 6 m³/hr με πτώση στάθμης 0.12 m και περιεκτικότητα σε χλωριόντα 3970-7000 ppm, με τάση αύξησης με το βάθος κατά 60 ppm/m. Η θερμοκρασία του νερού κυμαίνεται μεταξύ 21 και 22°C.

Με σκοπό την εξεύρεση νερού με χαμηλό χλωριονατριούχο περιεχόμενο, ελέγχθηκε γεωτρητικά - αντλητικά και ο κοκκώδης υδροφορέας με μία γεώτρηση βάθους 33 m εντός των αμμωδών σχηματισμών. Στάθμη ηρεμίας επιτεύχθηκε στο Υ+0.52, ενώ με αντλητική δοκιμασία 5 ωρών και χαμηλή παροχή (4,1m³/hr) σημειώθηκε πτώση τάσης 0.58 m. Η περιεκτικότητα των χλωριόντων ήταν σταθερά χαμηλή (~100 ppm) και η θερμοκρασία του νερού 19,8°C. Η τιμές της τρίτης γεώτρησης είναι πάρα πολύ καλές και η μελέτη είναι πολύ πιθανόν να μπορέσει να υποδείξει και άλλες θέσεις ώστε να λυθεί και το πρόβλημα της ποιότητας του νερού, που έχει δημιουργηθεί από την υπεράντληση των καλλιεργειών, και όχι από τα λατομεία όπου η μέγιστη κατανάλωση και των τριών δεν υπερβαίνει τα 3-4 m³/h. Το πρόβλημα του νερού και των ρύπων που προαναφέραμε - ανεξέλεγκτη καύση των απορριμμάτων, καύση πλαστικών σε χαμηλές θερμοκρασίες, υλικά συσκευασίας φυτοφαρμάκων, καθώς και η αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων – είναι πολύ πιο βλαβερά για την ανθρώπινη υγεία από την μοναδική όχληση των λατομείων που είναι η παραγόμενη σκόνη από ένα αδρανές πέτρωμα.

Τέλος, παραθέτουμε τα τεχνικά χαρακτηριστικά του πετρώματος από όπου προκύπτει ότι είναι το μοναδικό σε όλη την περιοχή που ικανοποιεί τις προδιαγραφές σκυροδέματος. Αυτό οφείλεται ότι το πέτρωμα στην περιοχή του Αράξου ανήκει γεωλογικά στη Ιόνια Ζώνη η οποία στο σχεδόν στο σύνολό της δομείται από υγιείς ασβεστόλιθους με ελάχιστες αργιλικές ή κερατολιθικές προσμίξεις, και διαφοροποιείται εντελώς από τους ασβεστόλιθους της ζώνης Γαβρόβρου – Τριπόλεως η οποία λόγω επωθήσεων και συχνών εναλλαγών διαφορετικής σύνθεσης πετρωμάτων δεν προσφέρεται για παραγωγή αδρανών υλικών καλής ποιότητας.

Τέλος, η Ζώνη Ωλονού – Πίνδου με την εμφάνισή της στην περιοχή Σαντομέριο (ΟΡΟΣ ΣΚΟΛΙΣ) έχει απορριφθεί από την αρχαιολογία λόγω της ύπαρξης αρχαίων ευρημάτων.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

α. Ειδικό βάρος υλικού (κεκ. & επ. ξηρό) ΣΚ. 301

Το ειδικό βάρος των υλικών, όπως προκύπτουν από τα αποτελέσματα του εργαστηρίου είναι κατά μέσο όρο:

Για την άμμο 0 - 4 mm : 2,66 tn/m³

Για την ψηφίδα 4 - 10 mm : 2,67 tn/m³

Για το χαλίκι 10 - 20 mm : 2,67 tn/m³

(επισυναπτόμενος έλεγχος εργαστηρίου 8/11/99 & 18/2/00)

β. Μέγιστη υγρασία απορρόφησης (κατά μέσο όρο)

Για την άμμο : 1,9 Για την ψηφίδα: 0,65 Για το χαλίκι : 0,50

γ. Αντοχή σε θλίψη

Σύμφωνα με παλαιότερη δοκιμή(6/96) η τάση θραύσεως δοκιμίων πετρώματος διαστάσεων 7 X 7 X 7 cm είναι 976 Kg/cm²

δ. Δοκιμή υγείας

Από δοκιμή φθορά σε αποσάθρωση (υγεία), το αποτέλεσμα από την 8^η Π.Υ.Δ.Ε (12/6/96) είναι **2 %** ενώ του Τ.Ε.Δ.Υ (18/2/00) **5,2 %**.

ε. Δοκιμή LOS ANGELES

Κατά μέσο όρο, από τα στοιχεία του εργαστηρίου Τ.Ε.Δ.Υ (18/2/00) η φθορά σε τριβή και κρούση κατά LOS ANGELES είναι **25,4 %** ενώ της 8^{ης} Π.Υ.Δ.Ε **23,6 %** (15/5/95) & **21,6 %** (12/6/96).

(Όλες οι παραπάνω τιμές πληρούν τις προδιαγραφές Ρ 18 - 573, Dec. 1990).

Με βάση τα παραπάνω, το αρνητικό πόρισμα της επιτροπής που τόσο επισταμένα και για πάρα πολλά χρόνια ερεύνησε, τη νομοθεσία με τις απαγορεύσεις όχι μόνον παρακείμενων αρχαιολογικών χώρων αλλά και οπτικής επαφής με αυτούς, τις απαγορεύσεις της Δασικής Υπηρεσίας και την διάσπαρτη κατανομή των μικρών οικισμών δεν υπάρχει άλλη λύση για αδρανή υλικά εκτός Αράξου.

Η παραπάνω λύση είναι υποχρεωτικό να συνοδεύεται με την εφαρμογή των Περιβαλλοντικών Όρων (Π.Ο) που έχουν επιβληθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ και προς τα τρία λατομεία.

Από το φωτογραφικό υλικό των δενδροφυτεύσεων εντός και εκτός λατομικού χώρου που παραθέτουμε είναι εμφανές – αν και κάπως καθυστερημένα – οι εταιρείες έχουν συμμορφωθεί πλήρως με την τήρηση των Π.Ο οι οποίοι πρέπει να σημειωθεί ότι είναι μοναδικής αυστηρότητας πανελλαδικά λόγω της ευαίσθητης περιοχής και νομίζουμε ότι δεν θα υπάρξει κάποιος που θα διαφωνήσει με αυτό, έστω και ανεβάζει κατά πολύ το κόστος παραγωγής των υλικών. Η πιστή εφαρμογή των Π.Ο τους οποίους επισυνάπτουμε και η πλήρη συμμόρφωση και σεβασμό των εταιρειών προς το περιβάλλον είναι η μοναδική λύση του προβλήματος της περιοχής με την παράλληλη επίσπευση της παράκαμψης από τον οικισμό του δρόμου.

Τα αποτελέσματα που θα προκύψουν με την εφαρμογή των τόσο αυστηρών Π.Ο μπορεί να αποτελέσουν ένα πρότυπο παράδειγμα και να έχει εφαρμογή και στην υπόλοιπη χώρα γιατί με εξαίρεση ελάχιστων λατομείων – κυρίως των εταιρειών παραγωγής τσιμέντου και όχι αδρανών – τα λατομεία του Αράξου

είναι σε σωστή πορεία. Δηλαδή σε αυτήν που θέλει να συνυπάρχει η δραστηριότητα με σεβασμό στο περιβάλλον, σαν την μία και μοναδική λύση.

ΑΔΡΑΝΗ ΥΛΙΚΑ

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, **αδρανή** είναι τα υλικά διαφόρων διαστάσεων που προέρχονται από την εξόρυξη κατάλληλων πετρωμάτων ή την απόληψη φυσικών αποθέσεων θραυσμάτων τους και που χρησιμοποιούνται όπως έχουν ή μετά από θραύση ή λειοτρίβηση ή ταξινόμηση για την παρασκευή σκυροδεμάτων ή κονιαμάτων ή υπό μορφή σκύρων ή μεγαλύτερων κομματιών στην οδοποιία ή λοιπά τεχνικά έργα ή οικοδομές καθώς και τα ασβεστολιθικά πετρώματα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ασβέστη, τσιμέντου ή συλλιπασμάτων μεταλλουργίας. Ονομάστηκαν αδρανή γιατί τα περισσότερα από αυτά δεν αντιδρούν χημικά με τις διάφορες συγκολλητικές ύλες. Στον ελληνικό χώρο τα αποθέματα των πετρωμάτων που είναι κατάλληλα για παραγωγή αδρανών είναι πρακτικά απεριόριστα. Καλή ποιότητα αδρανών υλικών μπορούμε να εξασφαλίσουμε μόνο από σωστά επιλεγμένες θέσεις λατόμευσης μετά από σωστή παραγωγική διαδικασία.

ΠΗΓΕΣ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Οι τρεις κύριες πηγές λήψης των αδρανών υλικών έχουν διαφορετική προέλευση, παρά το γεγονός ότι προέρχονται από τα ίδια μητρικά υλικά. Οι δύο πρώτες πηγές είναι οι φυσικές πηγές, ενώ η τρίτη η τεχνητή. Οι κύριες πηγές από τις οποίες προέρχονται τα φυσικά αδρανή υλικά είναι τα πετρώματα και τα προϊόντα αποσάθρωσής τους. Οι φυσικές θέσεις είναι τα ορυχεία και τα λατομεία. Τα αδρανή υλικά που προμηθεύονται τα σκυροδέματα, τα ασφαλικά συγκροτήματα, οι τεχνικές εταιρείες, βιομηχανίες και έμποροι οικοδομικών υλικών προέρχονται κυρίως από τις παρακάτω πηγές:

- Λατομεία αδρανών υλικών που βρίσκονται εντός λατομικών ζωνών που έχουν θεσμοθετηθεί από την πολιτεία.
- Λατομεία αδρανών υλικών που βρίσκονται εκτός λατομικών ζωνών.
- Ποταμίσια αδρανή υλικά.

Οι ποταμοί και οι χείμαρροι του νομού είναι οι βασικοί τροφοδότες αδρανών για τα δημόσια έργα αλλά και για πολλά από τα ιδιωτικά.

Χάραδρος: Τροφοδοτεί έργα ΠΑΘΕ. Έχουν αναφερθεί καταστροφές σε τεχνικά έργα και έχουν προκαλέσει σωρεία συσκέψεων και επισκέψεων των αρμοδίων.

Γλαύκος: Πηγή για έργα ΠΑΘΕ και Νέο Λιμένα Πατρών. Έχουν αναφερθεί προβλήματα στις υδροληψίες της ΔΕΥΑΠ.

ΦΟΙΝΙΚΑΣ: Βασική πηγή αδρανών από την Επαρχία Αιγιαλείας. Υπάρχουν εγκατεστημένα σπαστηροτριβεία Εργολάβων Δημοσίων Έργων αλλά και επιχειρήσεων παρασκευής έτοιμου σκυροδέματος. Η υπερεκμετάλλευση του ποταμού έχει δημιουργήσει σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα και οι κάτοικοι της περιοχής αντιδρούν έντονα.

- ο Αδρανή που παράγονται σαν υποπροϊόντα λατομείων μαρμάρων.
- ο Δανειοθάλαμοι-εργοταξιακά λατομεία για τις ανάγκες έργων με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

Στο νομό μας υπάρχει μία λατομική ζώνη, αυτή του Αράξου, η οποία και μπορεί να εξυπηρετήσει τη μεσημβρινή πλευρά της Πάτρας και ένα μεγάλο μέρος των μεγάλων ή μικρομεσαίων έργων στην πεδινή Αχαΐα. Από ειδική επιτροπή παλαιότερα έχει κριθεί μη σκόπιμη δημιουργία νέων λατομικών ζωνών στις περιοχές Αιγιαλείας και Καλαβρύτων λόγω ιδιαιτερότητας χώρων ή μικρής ζήτησης αδρανών.

ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

1. Ως λατομικές περιοχές για την εκμετάλλευση αδρανών υλικών μπορούν να χαρακτηρισθούν δημόσιες, δημοτικές, κοινοτικές ή ιδιωτικές εκτάσεις, ως και εκτάσεις που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), οι οποίες προσφέρονται κυρίως από πλευράς ποιότητας πετρωμάτων, μορφολογίας της περιοχής, υπάρξεως αποθεμάτων και συνθηκών προσπελάσεως προς αυτές και προς τα καταναλωτικά κέντρα.
2. Λατομική περιοχή ή λατομικές περιοχές της προηγούμενης παραγράφου σε ένα νομό καθορίζονται εφεξής σε περίπτωση που η παραγωγή των εκεί λειτουργούντων λατομείων και η εκμετάλλευση των απολήψιμων “πετρωμάτων” τους δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών και υπάρχει κίνδυνος να διαταραχθεί η ομαλή λειτουργία της αγοράς, να ζημιώνεται η οικονομία της περιοχής ή η εθνική οικονομία γενικότερα.
3. Κατά τον καθορισμό μιας λατομικής περιοχής λαμβάνονται υπόψη τα κοιτάσματα και οι ανάγκες σε υλικά του νομού και των γειτονικών νομών, οι προστατευόμενες ζώνες και τοπία, τα ευαίσθητα στοιχεία του περιβάλλοντος, η ανάγκη μιας ισόρροπης διαχείρισης του χώρου και κυρίως η ανάγκη ορθολογικής εκμετάλλευσης και οικονομίας των “πετρωμάτων”.
4. Η έναρξη της διαδικασίας καθορισμού μιας λατομικής περιοχής τίθεται στην έγκριση του Υπουργού Ανάπτυξης με εισήγηση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας μετά προηγούμενη αιτιολογημένη γνώμη του οικείου νομαρχιακού συμβουλίου επί των αναφερομένων

στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου ζητημάτων. Η γνώμη αυτή παρέχεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, αφότου ζητηθεί.

5. Οι λατομικές περιοχές εκμετάλλευσης αδρανών υλικών σε κάθε νομό καθορίζονται, εντός δύο (2) ετών από της δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της εγκριτικής απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης της προηγούμενης παραγράφου, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 7, η οποία εξετάζει τα ζητήματα των παραγράφων 1,2 και 3 του παρόντος άρθρου.
6. Κατά το στάδιο καθορισμού των ανωτέρω λατομικών περιοχών ή θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων εκμετάλλευσης αδρανών υλικών δεν απαιτείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160Α), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του ν.3010/2002 (ΦΕΚ 91Α), προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση. Η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα γίνεται με την τήρηση της διαδικασίας εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, κατά το στάδιο χορήγησης της αδειας εκμετάλλευσης ή της σύμβασης μίσθωσης των επί μέρους λατομείων, για συγκεκριμένα έργα και δραστηριότητες.

Για τον καθορισμό των λατομικών περιοχών η αρμόδια επιτροπή ερευνά τη συνδρομή των προϋποθέσεων των παραγράφων 1,2 και 3 του άρθρου 5, καθώς και την τυχόν ύπαρξη απαγορευτικών λόγων από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

Απαγορεύεται ο καθορισμός λατομικών περιοχών ή θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών του ν.1515/1985(ΦΕΚ 18/Α'), σε απόσταση μικρότερη των πεντακοσίων (500) μέτρων από προστατευόμενες ζώνες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Για τον καθορισμό λατομικών περιοχών ή θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών του ν. 1515/1985, σε απόσταση μικρότερη των δύο (2) χιλιομέτρων από τις πιο πάνω προστατευόμενες ζώνες, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του καθ' ύλην αρμοδίου Υπουργείου.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

1. Η εκμετάλλευση λατομείων φυσικών αδρανών υλικών ή απλώς αδρανών υλικών όπως θα αναφέρονται στο εξής, σε ολόκληρη τη χώρα, επιτρέπεται μόνο μέσα στις λατομικές περιοχές οι οποίες καθορίζονται με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 11 αυτού του Νόμου.
2. Η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών έξω από τις λατομικές περιοχές επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, μετά από γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Για τον καθορισμό των λατομικών περιοχών η αρμόδια επιτροπή ερευνά τη συνδρομή των προϋποθέσεων των παραγράφων 1,2 και 3 του άρθρου 5, καθώς και την τυχόν ύπαρξη απαγορευτικών λόγων από αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

Απαγορεύεται ο καθορισμός λατομικών περιοχών ή θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών του ν.1515/1985(ΦΕΚ 18/Α'), σε απόσταση μικρότερη των πεντακοσίων (500) μέτρων από προστατευόμενες ζώνες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Για τον καθορισμό λατομικών περιοχών ή θέσεων συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών του ν. 1515/1985, σε απόσταση μικρότερη των δύο (2) χιλιομέτρων από τις πιο πάνω προστατευόμενες ζώνες, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του καθ' ύλην αρμοδίου Υπουργείου.

ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ

Ουσιαστικά τα λατομεία αδρανών υλικών καλύπτονται νομοθετικά από το Νόμο 1428/84 που τροποποιήθηκε από τον 2115/15-2-93.

Η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών επιτρέπεται μόνο μέσα σε λατομικές περιοχές.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τα εντός λατομικών περιοχών λατομεία αδρανών υλικών μπορούν να λειτουργούν για 20 χρόνια και υπάρχει δυνατότητα παράτασης μέχρι δύο πενταετίες με απόφαση Νομάρχη σε περίπτωση ιδιωτικών ή με απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας σε δημόσια λατομεία ύστερα από γνωμοδότηση του νομαρχιακού συμβουλίου με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ίδια απόφαση.

Η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών έξω από λατομικές περιοχές επιτρέπεται κατ' εξαίρεση με απόφαση νομάρχη μετά από αιτιολογημένη γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- a) Εάν δεν καταστεί δυνατή η δημιουργία λατομικής περιοχής και υπάρχουν αρκετά παραδείγματα στον ελληνικό χώρο π.χ. Κέρκυρα, Ρόδος.
- b) Εάν τα αδρανή προορίζονται για ειδικές χρήσεις π.χ. παραγωγή τσιμέντου.

Με το Νόμο 2115/93 άρθρο 20 δίνεται η δυνατότητα λειτουργίας λατομείων αδρανών εκτός λατομικών περιοχών μέχρι να λήξει η άδειά τους ή η σύμβαση μίσθωσης. Μάλιστα για τα λατομεία αυτά που μπορεί να είναι δημόσια, ιδιωτικά, κοινοτικά, μπορούσε ο Νομάρχης με απόφασή του να παρατείνει την ισχύ των αδειών και για πέντε χρόνια κάθε φορά μέχρι συμπληρώσεως τριάντα ετών από το χρόνο χορηγήσεως των αρχικών αδειών τους.

Το άρθρο 20 του 2115/93 κρίθηκε αντισυνταγματικό από το Συμβούλιο της Επικρατείας διότι καταστρατηγούσε τη θεσμοθέτηση λατομικών περιοχών. Έτσι σήμερα η πλειονότητα των λατομείων του ελληνικού χώρου έχουν ημερομηνία λήξης στις άδειές τους και δεν προβλέπεται ανανέωσή τους ή επέκτασή τους από την κείμενη νομοθεσία. Ήδη έχουν δοθεί οδηγίες στις

αρμόδιες υπηρεσίες των Νομαρχιών να μην ανανεώνουν τις άδειες λατομείων εκτός λατομικών περιοχών.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΘΕ ΝΟΜΟΥ ΣΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η συγκέντρωση της λατομικής δραστηριότητας κάθε νομού σε κατάλληλα επιλεγμένους χώρους ήταν και παραμένει βασική επιλογή της Πολιτείας. Η πολιτική αυτή στοχεύει στην:

1. Ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που δημιουργεί η λατομική δραστηριότητα τόσο στους περιοίκους όσο και στο περιβάλλον (θόρυβοι-δονήσεις-σκόνες-τραύματα στο φυσικό περιβάλλον-οπτική ρύπανση κ.λ.π.).
2. Εξασφάλιση της ποιότητας των κατασκευών και των εκτελούμενων δημοσίων έργων. Έλεγχος καταλληλότητας (ποιοτικής και ποσοτικής) των ασβεστολιθικών αποθεμάτων των λατομικών περιοχών.
3. Δημιουργία προϋποθέσεων αποτελεσματικού ελέγχου (κυρίως προληπτικού) των λατομικών εκμεταλλεύσεων, που λειτουργούν μέσα σε λατομικές περιοχές, από άποψη ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων και ορθολογικής εκμετάλλευσης του αποθέματος των αδρανών υλικών.
4. Δημιουργία προϋποθέσεων αποτελεσματικής αποκατάστασης και, στη συνέχεια, αξιοποίησης, προς όφελος του κοινωνικού συνόλου, των λατομικών χώρων (δημιουργία γηπέδων, χώρων αναψυχής, κ.λ.π.).
5. Δημιουργία προϋποθέσεων υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των λατομικών επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται μέσα στις λατομικές περιοχές (αποθέματα λατομικών χώρων, αποστάσεις από κέντρα κατανάλωσης).

Για την υλοποίηση της παραπάνω πολιτικής, θεσπίστηκε με τις διατάξεις του Ν. 1428/84, η υποχρεωτική λειτουργία των λατομικών μονάδων κάθε νομού μέσα σε λατομικές περιοχές.

Τις λατομικές αυτές περιοχές καθορίζει επιτροπή, την οποία συγκροτεί με απόφασή του, ο νομάρχης κάθε νομού. Με το Ν. 2115/93, ο οποίος τροποποίησε το Ν. 1428/84, προέκυψαν νέες ρυθμίσεις όσον αφορά τη δημιουργία λατομικών περιοχών σε κάθε νομό της χώρας.

ΓΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Τα κριτήρια επιλογής των λατομικών περιοχών είναι τα καθοριζόμενα στις προαναφερθείσες διατάξεις, δηλαδή:

- i. Εκτάσεις με επαρκή και κατάλληλα αποθέματα πετρώματος, ικανά να στηρίξουν βιώσιμες εκμεταλλεύσεις λατομείων αδρανών υλικών που

στο σύνολό τους μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες του νομού σε αδρανή υλικά για μακρύ χρονικό διάστημα (τουλάχιστον 30 χρόνια), χωρίς να δεσμεύονται μεγάλες εκτάσεις, έτσι ώστε μετά την ενεργοποίηση όλων των χώρων στο Νομό, να επιτυγχάνεται επάρκεια υλικών και ομαλή τροφοδοσία της αγοράς στα πλαίσια του υγιούς ανταγωνισμού.

- ii. Η υφιστάμενη κατάσταση των λατομικών περιοχών του Νομού.
- iii. Η προστασία του περιβάλλοντος και της αισθητικής του χώρου έτσι ώστε η κάλυψη των αναγκών σε αδρανή υλικά και η λειτουργία των λατομικών επιχειρήσεων να επιτυγχάνεται με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό κόστος (στάθμιση αγαθών). Για το λόγο αυτό, ενδείκνυται η εξέταση της δυνατότητας εντάξεως περιοχών όπου έχουν ήδη αναπτυχθεί λατομικές δραστηριότητες στο παρελθόν ή εξακολουθούν να υπάρχουν λατομεία, προκειμένου να περιορισθούν νέες επεμβάσεις στο περιβάλλον.
- iv. Η επιλογή δασικών εκτάσεων για τον καθορισμό τους ως λατομικών περιοχών θα πρέπει να γίνεται μόνο εφόσον διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχουν κατάλληλες μη δασικές εκτάσεις για το σκοπό αυτό και με στόχο τη μέγιστη δυνατή προστασία του δασικού πλούτου.
- v. Η ορθολογική χωροταξική κατανομή των λατομικών περιοχών ως προς τα κέντρα κατανάλωσης, ώστε να ελαχιστοποιείται το κόστος μεταφοράς.
- vi. Ο κυκλοφοριακός φόρτος τον οποίο προκαλεί η διακίνηση των λατομικών προϊόντων.
- vii. Τα έργα υποδομής που θα απαιτηθούν με το μικρότερο δυνατό κόστος.
- viii. Η μορφολογία του εδάφους με γνώμονα την εξασφάλιση της δυνατότητας ορθολογικής εκμετάλλευσης λατομείων.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η σημερινή κατάσταση των λατομικών περιοχών και των λατομείων αδρανών υλικών που λειτουργούν στο νομό Αχαΐας έχουν ως ακολούθως:

a) Λατομικές περιοχές και υφιστάμενα λατομεία εντός αυτών

1. Σήμερα στο νομό Αχαΐας η μόνη ενεργός λατομική ζώνη είναι αυτή στην τοποθεσία «Μαύρα Βουνά» του Δ.Δ. Αράξου του Δήμου Λαρισσού, η οποία καθορίστηκε με την υπ' αριθμό Α.39417/2-12-1985 (ΦΕΚ 218/Β/31-12-1985) απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμό Φ.27/1516/46-1992 (ΦΕΚ 493/Β/30-7-1992) όμοια.

Η συγκεκριμένη λατομική περιοχή υπάγεται στη ζώνη Β' (Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας) της ΚΥΑ 66289/25-6-1993 (ΦΕΚ 506/Β/9-7-1993) «Μέτρα για την προστασία των βιοτόπων Δάσους Στροφυλιάς (Ν. Αχαΐας-Ν. Ηλείας), Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου

(Ν.Ηλείας και της ευρύτερης περιοχής τους» και στην εγκριθείσα με την υπ' αριθμό 126187/2011/25-5-2003 απόφαση του Γεν. Δ/ντή Περιβάλλοντος ΥΠΕΧΩΔΕ Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για τον χαρακτηρισμό της περιοχής ως «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου – Δάσους Στροφυλιάς», προτείνεται παράταση της λειτουργίας της θεσμοθετημένης λατομικής περιοχής μέχρι 31-12-2014.

Εντός της εν λόγω λατομικής ζώνης δραστηριοποιούνται τα εξής τρία λατομεία.

1. «LAFARGE BETON» Α.Ε.Β.Ε.
2. «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ» Α.Ε.
3. «ΛΑΤΟΜΙΚΗ» Α.Ε.

Η συνολική ετήσια παραγωγή των λατομείων αυτών, όπως προκύπτει από τα δελτία δραστηριότητας που υποβάλλονται στο Υπουργείο Ανάπτυξης ανέρχεται σε 2.500.000 τόνους.

Επίσης στην τέως επαρχία Πατρών υπάρχουν ακόμη οι μικρού εμβαδού λατομικές περιοχές στις θέσεις «Μαλιβαρνό» (εμβαδού 100 στρεμμάτων) και «Άγιος Ανδρέας» (εμβαδού 141 στρεμμάτων) στην περιοχή του Δ.Δ. Χαλανδρίτσας.

Η ενεργοποίηση της λατομικής περιοχής στη θέση «Μαλιβαρνό» έχει ανασταλεί με απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας, ύστερα από έγγραφο της αρχαιολογικής υπηρεσίας, προκειμένου να γίνει δοκιμαστική έρευνα για την ύπαρξη αρχαίων ενώ η λατομική περιοχή στη θέση «Άγιος Ανδρέας» ενεργοποιήθηκε κανονικά από την εταιρεία «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ» Α.Ε. βάσει της υπ' αριθμόν 1944/91/29-8-91 απόφασης μίσθωσης πλην όμως στη συνέχεια εγκαταλείφθηκε, λόγω ακαταλληλότητας του πετρώματος.

2. Στις άλλες δύο τέως επαρχίες του Ν. Αχαΐας, ήτοι στην επαρχία Αιγιάλειας και την επαρχία Καλαβρύτων έχουν εκδοθεί αντίστοιχα οι υπ' αριθμόν Δ.Β. Φ25/2257/1-11-2002 και ΔΒ/1374/12-5-1995 αποφάσεις του νομάρχη Αχαΐας, σύμφωνα με τις οποίες στις συγκεκριμένες επαρχίες δεν κατέστη δυνατός ο καθορισμός λατομικών περιοχών.

b) Υφιστάμενα λατομεία εκτός λατομικών περιοχών

Εκτός της εν λόγω λατομικών περιοχών δραστηριοποιούνται τα εξής λατομεία:

1. «Α.Ε. ΤΙΤΑΝ» στη θέση «Άρτιμες» του Δ.Δ. Δρεπάνου Δήμου Ρίου (340 στρέμματα), λειτουργεί κατ' εξαίρεση εκτός λατομικής περιοχής, με βάση τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2115/93 επειδή τροφοδοτεί αποκλειστικά βιομηχανία παραγωγής τσιμέντου.
2. «Α.Ε. ΤΙΤΑΝ» στη θέση «Άρτιμες» του Δ.Δ. Δρεπάνου Δήμου Ρίου (128 στρέμματα), λειτουργεί κατ' εξαίρεση εκτός λατομικής

περιοχής, με βάση τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2115/93 επειδή τροφοδοτεί αποκλειστικά βιομηχανία παραγωγής τσιμέντου.

Η παραγωγή των παραπάνω δύο λατομείων, τα οποία είναι όμορα και λειτουργούν ως ενιαίο σύνολο, ανέρχεται περίπου σε 1.700.000 τόνους ετησίως.

3. «Κ.Γ. ΑΣΚΟΥΝΗΣ-ΔΟΜΙΚΗ Α.Κ.Τ.Ο.Ε.» στη θέση «Μυγδαλιές Βλάσιας» Δήμου Καλαβρύτων, λειτουργεί κατ'εξάιρεση εκτός λατομικής περιοχής με βάση τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2115/93 επειδή στην επαρχία Καλαβρύτων έχει εκδοθεί απόφαση του νομάρχη Αχαΐας περί μη καθορισμού λατομικής περιοχής. Έχει πολύ μικρή παραγωγή της τάξεως των 15.000 τόνων ετησίως, η οποία, όμως, είναι ανενεργή.
4. Ιωάννης Χουλιάρης στη θέση «Σκάλα» Δ.Δ. Δεσινού Δήμου Αροάνιας, λειτουργεί κατ'εξάιρεση εκτός λατομικής περιοχής με βάση τις ειδικές διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2115/93 επειδή στην επαρχία Καλαβρύτων έχει εκδοθεί απόφαση του νομάρχη Αχαΐας περί μη καθορισμού λατομικής περιοχής. Η παραγωγή του ανέρχεται περίπου σε 30.000 τόνους ετησίως, αν και η δυναμικότητά του είναι της τάξεως των 200.000 τόνων ετησίως.

ΝΕΕΣ ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ – ΜΙΚΡΑ ΚΑΤΑ ΤΟΠΟΥΣ ΛΑΤΟΜΕΙΑ

1. Επαρχία Αιγιαλείας

Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής Καθορισμού Λατομικών Περιοχών Ν. Αχαΐας, η οποία συγκροτήθηκε σύμφωνα με την απόφαση του νομάρχη Αχαΐας, στην επαρχία Αιγιαλείας δεν εντοπίστηκε περιοχή που να πληρεί τις προϋποθέσεις που ορίζει η λατομική νομοθεσία για να καθορισθεί ως λατομική περιοχή. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνεχισθεί η ισχύουσα και μέχρι τώρα κατάσταση και οι ανάγκες της περιοχής θα μπορούν να καλυφθούν με τη λειτουργία μεμονωμένων λατομείων εκτός λατομικών περιοχών, κατά τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις της παραγ. 2 εδάφιο α του άρθρου 8 του Ν. 2115/93.

2. Επαρχία Καλαβρύτων

Σύμφωνα με την έρευνα της Επιτροπής Καθορισμού Λατομικών Περιοχών Ν. Αχαΐας, η οποία συγκροτήθηκε σύμφωνα με την απόφαση του νομάρχη Αχαΐας, στην επαρχία Καλαβρύτων δεν εντοπίστηκε περιοχή που να πληρεί τις προϋποθέσεις που ορίζει η λατομική νομοθεσία για να καθορισθεί ως λατομική περιοχή. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνεχισθεί η ισχύουσα και μέχρι τώρα κατάσταση και οι ανάγκες της περιοχής θα μπορούν να καλυφθούν με τη λειτουργία μεμονωμένων λατομείων εκτός λατομικών

περιοχών, κατά τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις της παραγ. 2 εδάφιο α του άρθρου 8 του Ν. 2115/93.

3. Επαρχία Πατρών

Μετά τον αποκλεισμό της περιοχής στη θέση «Τσούγκα-Μπλίρι» μεταξύ των Δ.Δ. Άνω Πετρωτού και Αγίας Παρασκευής, η οποία ήταν η μοναδική που μπορούσε να δώσει κάποια σχετικώς αξιόλογα, από πλευράς ποσότητας, αποθέματα αδρανών υλικών, η έρευνα της παραπάνω Επιτροπής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει περιοχή που να πληρεί τις προϋποθέσεις που ορίζει η λατομική νομοθεσία για να καθορισθεί ως λατομική περιοχή, δεδομένου ότι οι λοιπές περιοχές που παρουσίαζαν κατ' αρχήν ενδιαφέρον δεν έχουν επαρκή αποθέματα ώστε να χαρακτηρισθούν λατομικές περιοχές. Τέτοιο ενδεχόμενο θα μπορούσε να εξετασθεί μόνο σε περίπτωση που είχαν εντοπισθεί μία ή περισσότερες περιοχές με ικανά αποθέματα για τον χαρακτηρισμό τους ως λατομικών περιοχών και οι συγκεκριμένες περιοχές να λειτουργούσαν συμπληρωματικά ως προς αυτές.

Δεδομένου ότι, στην επαρχία Πατρών υφίσταται ενεργός λατομική ζώνη στην περιοχή του Δ.Δ. Αράξου, η οποία όμως, σύμφωνα με την εγκριθείσα με την υπ' αριθ. 126187/2011/25-5-2003 απόφαση του Γεν. Δ/ντή Περιβάλλοντος ΥΠΕΧΩΔΕ Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για τον χαρακτηρισμό της περιοχής ως «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου-Δάσους Στροφυλιάς», πρόκειται να διακόψει τη λειτουργία της στις 31-12-2014, θεωρούμε ότι, λαμβάνοντας υπόψη το χρονοβόρο της σχετικής διαδικασίας, θα πρέπει να δοθεί, η δυνατότητα ιδρύσεως μεμονωμένων λατομείων εκτός λατομικών περιοχών και στη συγκεκριμένη επαρχία, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγ. 2 εδάφιο α του άρθρου 8 του ν. 2115/93, ώστε να μην υπάρξει κενό διάστημα στην τροφοδοσία της συγκεκριμένης επαρχίας σε αδρανή υλικά.

Από τις περιοχές που εξέτασε η επιτροπή, κατ' αρχήν ενδιαφέρον για τη δημιουργία μικρών μεμονωμένων λατομείων για την κάλυψη τοπικών αναγκών, παρουσιάζουν η περιοχή «Παναγιά» Δ.Δ. Αλεποχωρίου καθώς και η περιοχή πάνω από το Δ.Δ. Αγίου Δημητρίου αν και εφόσον υπάρξει σχετικό ενδιαφέρον από υποψήφιους εκμεταλλευτές, οι οποίοι θα αναλάβουν και την ευθύνη για την καταλληλότητα του πετρώματος για τις χρήσεις που τους ενδιαφέρουν.

Κατ' αρχήν ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης και η περιοχή των δίδυμων λόφων στη θέση «Μακρυά Λάκκα» στην περιοχή του Δ.Δ. Καλάνιστρα, υπό την προϋπόθεση ότι η δημιουργία λατομείου στη συγκεκριμένη θέση θα είναι συμβατή με τη λειτουργία του αιολικού πάρκου για το οποίο έχει δοθεί σχετική άδεια.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οπωσδήποτε για να χορηγηθεί άδεια εκμετάλλευσης ενός λατομείου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση Τεχνικής Μελέτης Εκμετάλλευσης και η έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η πιστή εφαρμογή των παραπάνω μελετών κατά την πορεία των εργασιών αποτελεί εγγύηση για μια ορθολογική εκμετάλλευση του λατομείου με παράλληλη αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Το πιο λεπτό σημείο τριβής είναι εδώ. Οι περισσότερες λατομικές επιχειρήσεις δεν αρχίζουν ορθολογικά την εκμετάλλευση εκ των άνω προς τα κάτω με ταυτόχρονη αποκατάσταση των βαθμίδων που έχουν εξοφληθεί.

Επειδή υπάρχουν λατομικές επιχειρήσεις που δεν ακολουθούν την ορθολογική εκμετάλλευση δε σημαίνει ότι πρέπει να διωχθεί κάθε λατομική δραστηριότητα.

Εδώ στην Πάτρα έχουμε το καλύτερο παράδειγμα αρμονικής συνύπαρξης εκμετάλλευσης και ταυτόχρονης αποκατάστασης που είναι στο λατομείο «Άρτιμες» του TITAN. Μπορούμε να απαριθμήσουμε και αρκετά άλλα παραδείγματα τέτοιας αρμονικότητας, πράγμα που αφαιρεί παντελώς τα επιχειρήματα ορισμένων ότι δεν μπορεί να συνυπάρξει λατομική δραστηριότητα με ταυτόχρονο σεβασμό στο περιβάλλον.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι εξωραϊστικοί σύλλογοι και οικολογικές οργανώσεις, που πολλά έχουν προσφέρει στην υπόθεση προστασίας του περιβάλλοντος, συχνά αγνοούν εκούσια ή ακούσια βασικές παραμέτρους ανάπτυξης της κοινωνίας και η μονόπλευρη αντιμετώπιση του θέματος προκαλεί δυσεπίλυτα προβλήματα στις λατομικές επιχειρήσεις.

Από την άλλη πλευρά πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους τους επιχειρηματίες λατόμους, παράλληλα με την εκμετάλλευση έχουν υποχρέωση να προωθούν και το θέμα της αποκατάστασης περιβάλλοντος και όχι να το θεωρούν περιττή δαπάνη διότι κάποια στιγμή θα διακινδυνεύσουν τη λειτουργία του λατομείου τους.

Καθοριστικό ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να παίξει και η πολιτεία υποχρεώνοντας τους λατόμους να εφαρμόζουν πιστά την Εγκεκριμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΑΡΑΞΟΥ

Τίθεται το θέμα της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων κατά περίπτωση. Η περίπτωση του Αράξου είναι ιδιαίτερα αυστηρή λόγω Natura και συνθήκης Ramsar.

Οι διάφοροι όροι που αφορούν το περιβάλλον πρέπει να είναι σύγχρονοι και ταυτόχρονα εφαρμόσιμοι. Αυτοί, όπως έχουν οριστεί, είναι οι εξής:

- 1) Σε διάστημα ενός εξαμήνου να οριοθετηθεί με τεχνητά και ευδιάκριτα ορίσματα ο χώρος του λατομείου. Τα ορίσματα αυτά να αποτελούνται από κατάλληλους στυλίσκους ύψους τουλάχιστον ενός μέτρου. Επίσης να περιφραχθεί κατάλληλα ο χώρος του λατομείου. Ο εκμεταλλευτής οφείλει να καταθέσει σχετικό

- διάγραμμα οριοθέτησης και περιφραξης, υπογεγραμμένο από αρμόδιο Μηχανικό, στην οικεία Πολεοδομική Υπηρεσία.
- 2) Όλες οι παραγωγικές δραστηριότητες της εκμετάλλευσης να γίνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών.
 - 3) Στα κοινά όρια του λατομείου με τα άλλα δύο όμορα λατομεία, της «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Α.Ε.» και της «LAFARGE BETON ABEE» να λάβει χώρα συνεκμετάλλευση. Για το λόγο αυτό σε διάστημα ενός μήνα να υποβληθεί έγγραφη συναίνεση των τριών εταιρειών για τη συνεκμετάλλευση στην Επιθεώρηση Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος.
 - 4) Να μη γίνει καμία επέκταση των ορίων του λατομείου πέραν των ορίων της λατομικής ζώνης και εκτός της λεκάνης που δημιουργούν οι γύρω λόφοι.
 - 5) Με την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης να σταματήσει οποιαδήποτε εργασία εξόρυξης στα δάπεδα της υφιστάμενης πλατείας πλην των απαιτούμενων επεμβάσεων/εργασιών που θα εξασφαλίζουν την προσπέλαση των ανωτέρω βαθμίδων του λατομείου. Η πορεία της εκμετάλλευσης να είναι πάντα από την ανώτερη προς την κατώτερη κάθε φορά βαθμίδα και απαγορεύεται η αναπέταση υλικών σε όλες τις φάσεις της. Επίσης, να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποτροπή δημιουργίας φαινομένων κατολισθήσεων και καθιζήσεων.
 - 6) Μετά την εξόφληση της κάθε βαθμίδας να αρχίζει η αποκατάστασή της, που θα ολοκληρώνεται μέσα σε ένα χρόνο. Ειδικότερα, να προταχθεί η άμεση αποκατάσταση των ανώτερων βαθμίδων του λατομείου, οι οποίες είναι ορατές από τον αρχαιολογικό χώρο. Το ελάχιστο πλάτος κάθε εξοφλημένης βαθμίδας στην τελική της μορφή θα είναι 6 μέτρα και το μέγιστο ύψος 15 μέτρα. Τα δάπεδα αυτών να έχουν μικρή κλίση προς το εσωτερικό του χώρου επέμβασης.
 - 7) Πριν την αποκατάσταση σε κάθε τελική βαθμίδα εκμετάλλευσης, αλλά και στην τελική πλατεία, να διαστρώνεται φυτική γη ή αργιλικό υλικό καλής ποιότητας πάχους τουλάχιστον μισού μέτρου, αφού προηγηθεί διάστρωση στείρων ύψους τουλάχιστον μισού μέτρου. Ο φυτευτικός σύνδεσμος των φυτών που θα φυτευτούν στις βαθμίδες εκμετάλλευσης να είναι 2*2m, έτσι ώστε σε κάθε βαθμίδα να υπάρχουν τουλάχιστον τρεις σειρές φυτών.
 - 8) Να μην χρησιμοποιηθούν ξενικά προς την τοπική χλωρίδα της περιοχής είδη, αλλά να προτιμηθούν αυτόχθονα είδη της περιοχής. Η αποκατάσταση να γίνεται βάσει αναλυτικού προγράμματος αναδάσωσης που θα υποβάλλει ο φορέας εκμετάλλευσης του λατομείου και θα εγκριθεί από την αρμόδια δασική Υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης δασικής νομοθεσίας. Τα φυτευτικά είδη να συντηρούνται έως έχουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν χωρίς φροντίδα και να αντικαθίστανται όταν για οποιοδήποτε λόγο καταστρέφονται. Το ποσοστό επιτυχίας των φυτεύσεων να είναι τουλάχιστον 80%. Η συντήρηση των φυτών να γίνεται με ευθύνη της εταιρείας και για 3 τουλάχιστον έτη μετά τη λήψη της παραγωγικής δραστηριότητας.

- 9) Στα κάθετα πρηνή κάθε εξοφλημένης βαθμίδας, κατά το στάδιο αποκατάστασης, να διαμορφωθούν μικρές προεξοχές, σε τυχαίο συνδυασμό προκειμένου να αποτελέσουν τόπο προσέλκυσης και φωλιάσματος αρπακτικών, μετά το πέρας της εκμετάλλευσης. Ο τρόπος κατασκευής των παραπάνω διαμορφώσεων να γίνει κατόπιν συνεννόησης της εκμεταλλεύτριας εταιρείας με το Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς.
- 10) Να ληφθούν από την εκμεταλλεύτρια εταιρεία και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, ειδικά μέτρα για τη διαφύλαξη της βίδρας. Να παρακολουθείται από κοινού και από τις 3 εκμεταλλεύτριες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη λατομική ζώνη, η ορνιθοπανίδα και η βίδρα της περιοχής του λατομείου και της ευρύτερης αυτού περιοχής και σε ακτίνα περίπου 700 μέτρων από αυτό. Ειδικότερα, να παρακολουθούνται και να καταγράφονται η ποικιλότητα και οι πληθυσμοί σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές, ώστε να καλύπτονται οι εποχιακές αλλαγές. Τα αποτελέσματα των ως άνω μετρήσεων να καταγράφονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, να φυλάσσονται στο χώρο της εταιρείας και να αποστέλλονται ετησίως στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και στο Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, συνοδευόμενα από σχετική έκθεση στην οποία θα περιγράφονται διεξοδικά οι πιθανές επιπτώσεις από τη λειτουργία του έργου σε αυτά και τα πιθανά πρόσθετα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη διατήρησή τους.
- 11) Σε ότι αφορά τη χρήση εκρηκτικών, να χρησιμοποιούνται εκρηκτικά νέας τεχνολογίας και να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην τήρηση του άρθρου 81 του ΚΜΛΕ «περί χωροθέτησης μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών».
- Να γίνεται μόνο ημερήσια κατανάλωση εκρηκτικών. Δεν επιτρέπεται η κατασκευή μόνιμης αποθήκης εκρηκτικών υλών/καψυλλίων. Ο σχεδιασμός και οι απαιτούμενες ποσότητες των εκρηκτικών ανά πυροδότηση να υπόκεινται σε έλεγχο και σχετική έγκριση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπ. Ανάπτυξης.
- Σε κάθε περίπτωση να τηρούνται χαμηλά όρια δονήσεων της τάξεως του 0,25 από τις εκρήξεις.
- Οι ανατινάξεις να γίνονται κατά προτίμηση την ίδια ώρα/ημέρα. Να λαμβάνεται μέριμνα αποφυγής εκπομπής σκόνης κατά τη διάτρηση των διατρημάτων. Τα διατρητικά μηχανήματα να είναι νέας τεχνολογίας και να διαθέτουν κονιοσυλλέκτη.
- Να τοποθετηθούν δονησιογράφοι στα πλησιέστερα του λατομείου κτίσματα και πλησίον του αρχαιολογικού χώρου του τείχους των Δυμαίων και να καταγράφονται οι μετρήσεις ανά ανατίναξη. Τα αποτελέσματα των παραπάνω μετρήσεων να καταγράφονται σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή, να διατηρούνται σε αρχείο στο χώρο των εγκαταστάσεων και να αποστέλλονται ετησίως στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ.
- Σε περίπτωση που προκληθούν τυχόν βλάβες σε παρακείμενα κτίρια λόγω της χρήσης εκρηκτικών, να λαμβάνονται άμεσα τα

απαραίτητα μέτρα προστασίας και αποκατάστασης των κτισμάτων αυτών, σε συνεννόηση με τους ιδιοκτήτες τους.

- 12) Τα παραγόμενα αδρανή υλικά να αποθηκεύονται εντός του λατομείου. Η φόρτωση, μεταφορά και αποθήκευση των προϊόντων υλικών να γίνεται με τρόπο ώστε να αποφεύγεται η ρύπανση του περιβάλλοντος. Τα φορτηγά μεταφοράς υλικών κατά την έξοδο από το λατομείο, να έχουν πάντα κατάλληλα καλυμμένο το φορτίο τους και να διαβρέχεται επιφανειακά τόσο το φορτίο όσο και το φορτηγό. Να ληφθεί μέριμνα για την ασφαλή διαχείριση των απόνευρων πλύσης/διαβροχής, ώστε να μην υπάρξει καμία επιβάρυνση στο περιβάλλον της περιοχής.
- 13) Να εφαρμοστούν οι βέλτιστες τεχνικές για την καταστολή εκπομπών σκόνης στο περιβάλλον, που προκύπτουν από τις πάσης φύσεως παραγωγικές διαδικασίες του λατομείου, όπως συστήματα διασποράς/εκνέφωσης νερού, φίλτρα κατακράτησης σκόνης, διαβροχές δρόμων-πλατειών, κατάλληλες καλύψεις κ.λ.π. Όλες οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις του λατομείου να είναι καλυμμένες κατάλληλα.
Τα παραγόμενα υλικά να αποθηκεύονται σε καλυμμένες αποθήκες (σιλό).
Να πραγματοποιούνται διαβροχές των σημείων εκπομπής σκόνης.
- 14) Να γίνεται καταγραφή της εκπεμπόμενης σκόνης σε ένα τουλάχιστον σημείο εντός του λατομείου και σε ένα τουλάχιστον σημείο εκτός αυτού (κατά προτίμηση στο δρόμο πρόσβασης), με τις κατάλληλες τεχνικές και τα κατάλληλα όργανα μέτρησης.
- 15) Να εξεταστεί άμεσα η δυνατότητα χάραξης νέου δρόμου πρόσβασης στη λατομική ζώνη, που δεν θα διέρχεται από την κατοικημένη περιοχή της Κοινότητας Αράξου. Βασικά κριτήρια για την επιλογή νέου οδικού δικτύου εκτός των άλλων να είναι και η προστασία των πάσης φύσεως στοιχείων του περιβάλλοντος της περιοχής του έργου (προστατευόμενη πανίδα και χλωρίδα, λιμνοθάλασσες, αρχαιολογικοί χώροι, παρακείμενοι οικισμοί κλπ). Στην ανάπτυξη των οδών αυτών, να προβλεφθεί η κατασκευή γεφυρωμάτων για λόγους προστασίας και ελεύθερης διέλευσης της πανίδας της περιοχής.
Σε καμία περίπτωση να μη χρησιμοποιηθεί ο αγροτικός δρόμος που διέρχεται ακριβώς κάτω από την προϊστορική ακρόπολη του τείχους Δυμαίων ως εναλλακτική λύση για τη διέλευση των βαρέων οχημάτων και τη μεταφορά των αδρανών υλικών του λατομείου.
- 16) Οι δρόμοι προσπέλασης και διέλευσης των οχημάτων να συντηρούνται πάντα σε καλή κατάσταση. Ο εξωτερικός δρόμος προσπέλασης προς το λατομείο να είναι ασφαλοστρωμένος. Επίσης, στα πρανή του δρόμου προσπέλασης προς το λατομείο να γίνει φύτευση θάμνων σε φυτευτικό σύνδεσμο 1,5*1,5μ και να λαμβάνεται μέριμνα για την προστασία των φυτών από τη βόσκηση.
- 17) Η αφαιρούμενη φυτική γη να διαφυλαχθεί κατάλληλα εντός του λατομείου, έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί στις φυτοτεχνικές αποκαταστάσεις. Σε περίπτωση μεγάλων κλίσεων, να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να αποφεύγονται πιθανές κατολισθήσεις και η

εναπόθεση αυτή να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η σταδιακή αποκατάσταση.

- 18)** Να μην εναποτεθούν στείρα υλικά ή άλλα πάσης φύσεως υλικά σε ρέματα και χειμάρρους της περιοχής και αρχαιολογικούς χώρους, για την εξασφάλιση της ελεύθερης ροής των νερών τους σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις πέραν της ζώνης κατάληψης του έργου και σε οποιοδήποτε άλλο ευαίσθητο αποδέκτη της περιοχής.
- 19)** Πριν από την έναρξη των εργασιών κατασκευής του έργου, θα πρέπει να εξεταστεί από την αρμόδια τοπική Δασική Υπηρεσία, ο χαρακτήρας της έκτασης, καθώς και η δυνατότητα έγκρισης επέμβασης εφόσον πρόκειται για έκταση υπαγόμενη στις διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας.
Για οποιαδήποτε επέμβαση σε εκτάσεις με δασικό χαρακτήρα θα πρέπει προηγουμένως να ζητηθεί και να έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση έγκρισης επέμβασης από το αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπεται από τη Δασική Νομοθεσία.
- 20)** Η οποιαδήποτε φθορά δασικής βλάστησης να περιορισθεί στην ελάχιστη δυνατή.
- 21)** Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αντιπυρική προστασία της βλάστησης και γενικά για την πρόληψη και κατάσβεση πυρκαγιών.
- 22)** Απαγορεύεται η καύση υλικών πάσης φύσεως που ενδέχεται να δημιουργήσουν πηγές ρύπανσης του περιβάλλοντος.
- 23)** Τα μηχανήματα ή εξαρτήματα του έργου, που έχουν τεθεί εκτός λειτουργίας καθώς και τα πάσης φύσεως άχρηστα υλικά να μεταφέρονται άμεσα σε προκαθορισμένο χώρο συγκέντρωσης εντός του λατομείου και από εκεί να απομακρύνονται ανά εξάμηνο. Οι εργολάβοι να είναι κατάλληλα αδειοδοτημένοι για τη συγκεκριμένη εργασία και να διαθέτουν σύμβαση με τον υπεύθυνο φορέα του χώρου τελικής διάθεσης ή αξιοποίησής τους.
- 24)** Τα κάθε είδους άχρηστα υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Υ.Α. 50910/2727/2003. Υλικά ρυπασμένα από επικίνδυνα απόβλητα, να συλλέγονται σε ειδικούς κάδους και να διατίθενται σε εταιρείες, οι οποίες διαθέτουν σχετική άδεια για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων, σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 72571/3054/85 και 19396/97.
- 25)** Τα συνεργεία επισκευής-συντήρησης οχημάτων και μηχανημάτων, να είναι εξοπλισμένα με κατάλληλες υποδομές υποστήριξής τους. Επίσης, κατά την επισκευή ή συντήρηση όλων των μηχανημάτων, να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα αποφυγής ρύπανσης του εδάφους.
- 26)** Σε περιπτώσεις περιστατικών ρύπανσης να ειδοποιείται άμεσα η αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας.
- 27)** Να τηρείται αυστηρά το ωράριο λειτουργίας της επιχείρησης, έτσι ώστε να μειωθεί η όχληση των κατοίκων των παρακείμενων οικισμών κατά τις ώρες κοινής ησυχίας.
- 28)** Να αποκατασταθεί ο χώρος στα δυτικά του λατομείου, εκτός των ορίων της έκτασης που αδειοδοτείται. Οι εργασίες αποκατάστασης

να ξεκινήσουν άμεσα και να έχουν ολοκληρωθεί εντός 2 ετών από την έναρξη ισχύος.

- 29)** Εντός 1 έτους από την ημερομηνία έκδοσης, να υποβληθεί από κοινού και από τις 3 εκμεταλλεύτριες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη λατομική ζώνη, στην αρμόδια Υπηρεσία για έγκριση, κατάλληλη υδρογεωλογική μελέτη στην οποία θα εξετάζονται τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των υδάτων της άμεσης περιοχής του έργου και θα προτείνονται τυχόν μέτρα για τη διατήρηση του υδρολογικού ισοζυγίου της περιοχής. Από τα πορίσματα της εγκεκριμένης αυτής μελέτης θα κριθεί εκτός των άλλων και η τυχόν εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο ζ2 της παρούσας μελέτης.
- 30)** Να ληφθεί από την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η απαιτούμενη άδεια χρήσης νερού για τη γεώτρηση που βρίσκεται εντός του λατομείου. Σε κάθε περίπτωση να τηρούνται τα προβλεπόμενα από το Ν.3199/03 και από τις κανονιστικές αυτού διατάξεις (Κ.Υ.Α. 43504/05).
- 31)** Τα όμβρια ύδατα να διοχετεύονται στους υδάτινους αποδέκτες της περιοχής μέσω δικτύου σωληνώσεων και ανοικτών τάφρων. Αυτά να καθαρίζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ώστε να διατηρείται η παροχετευτικότητά τους σε ικανοποιητικό επίπεδο.
- 32)** Σε περίπτωση διακοπής της εκμετάλλευσης για οποιοδήποτε λόγο, να γίνει πλήρης αποκατάσταση του χώρου που έχει διαταραχτεί.
- 33)** Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του έργου να υλοποιείται πρόγραμμα παρακολούθησης βασικών τεχνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων αυτού, όπως αυτές περιγράφονται στους προαναφερθέντες περιβαλλοντικούς όρους. Με συχνότητα άπαξ ετησίως και με ημερομηνία έναρξης ένα έτος μετά την έκδοση της απόφασης να αποστέλλεται στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και στο Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, τεχνική έκθεση στην οποία να περιγράφεται ο βαθμός και ο τρόπος υλοποίησης καθενός από τους τεθέντες δια της παρούσας περιβαλλοντικούς όρους. Από την αξιολόγηση της προαναφερθείσας έκθεσης δύναται να επέλθει και τροποποίηση της παρούσας απόφασης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ζ2 της παρούσας.
- 34)** Η εταιρεία υποχρεούται στην κατάθεση τοπογραφικού διαγράμματος κλ. 1:1000, καθώς και τεχνικής έκθεσης, τον πρώτο μήνα κάθε έτους, αρχής γενομένης από το 2008, στο Τμήμα Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, στο οποίο θα φαίνεται η πορεία της εκμετάλλευσης και της συνεκμετάλλευσης, αλλά και της αποκατάστασης, σύμφωνα με τα στοιχεία εργασιών του λατομείου, όπως περιγράφονται στη ΜΠΕ και στα συμπληρωματικά της στοιχεία.
- 35)** Να ορισθεί από την εκμεταλλεύτρια εταιρεία υπεύθυνος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων της απόφασης αυτής.
- 36)** Ισχύουν οι περιβαλλοντικοί όροι, μέτρα και περιορισμοί της ΜΠΕ που συνοδεύει την απόφαση έγκριση περιβαλλοντικών όρων και των συμπληρωματικών στοιχείων των σημείων 19 και 20 του

προοιμίου της παρούσας αντίστοιχα, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους παραπάνω περιβαλλοντικούς όρους.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΔΡΑΝΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΠΟΤΑΜΙΑ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ

1. Ο ρόλος της απόληψης αδρανών υλικών –αμμοχάλικων

Ο ρόλος της απόληψης αδρανών υλικών –αμμοχάλικων είναι διττός .
Απόληψη γίνεται:

- α) για λόγους περιβαλλοντικής και αντιπλημμυρικής προστασίας των παραποτάμιων περιοχών (ευστάθεια ποταμού, αντιμετώπιση πλημμυρικών καταστάσεων, προστασία του φυσικού χαρακτήρα και των ορίων του ποταμού, αντιμετώπιση πλημμυρικών καταστάσεων του ποταμού προσδιοριζόμενων σύμφωνα με το Ν. 3010/2002).
- β) για αναπτυξιακούς σκοπούς (χρήση του υλικού στον κατασκευαστικό τομέα στα έργα υποδομής).

2.Σχέδιο διαχείρισης ποταμών και χειμάρρων

Στόχος ενός σχεδίου διαχείρισης της στερεοπαροχής του ποτοχειμάρρου είναι η μελέτη και η κατανόηση του μηχανισμού φόρτων υλικών και οι επιπτώσεις των αμμοχαλικολησιών στο περιβάλλον του. Οι αμμοχαλικοληψίες θα πρέπει να γίνονται με ελεγχόμενο τρόπο έτσι ώστε να αποφεύγονται ή να ελαχιστοποιούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις τους).

3.Διαδικασίες και μέθοδοι για βιώσιμη διαχείριση του συσσωρευμένου φερτού υλικού των ποταμών και χειμάρρων

- ❖ Στα πλαίσια της Υδραυλικής Προμελέτης γίνεται καταγραφή της κατάστασης της κοίτης του ποταμού μέσω αεροφωτογραφιών και χαρτών ΓΥΣ παλαιών και πρόσφατων, λαμβάνεται το ιστορικό των πλημμυρών, γίνεται υδραυλικός προέλεγχος της επάρκειας της κοίτης καθώς και η εκτίμηση της συσσωρεύσεως υλικών σε διάφορες θέσεις και της μεταβολής των γεωμετρικών στοιχείων της κοίτης που επιφέρουν.
- ❖ Στα πλαίσια Οριστικής μελέτης και με βάση ακριβή τοπογραφικά στοιχεία γίνεται Γεωμετρική Καταγραφή –Αποτύπωση της

υφιστάμενης κατάστασης του ποταμού με μηκοτομή και διατομές σε συγκεκριμένες θέσεις.

- ❖ Στη συνέχεια γίνεται Υδραυλικός έλεγχος της επάρκειας του ποταμού σε έκτακτες πλημμυρικές καταστάσεις 100ετίας σύμφωνα με τα στοιχεία της Υδρολογικής μελέτης.
- ❖ Στην περίπτωση που η υφιστάμενη κοίτη είναι υδραυλικά ανεπαρκής προτείνονται έργα προσωρινής διευθέτησης (με προσδιορισμό νέων εφαρμοστέων διατομών και νέας μηκοτομής) που εξασφαλίζουν παροχευτική επάρκεια σε ακραίες πλημμυρικές παροχές 100ετίας.
- ❖ Σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διατομές μπορεί να γίνεται και μερική μεταφορά -επανατοποθέτηση σε άλλη περιοχή (που παρατηρείται συσσώρευση) ή σε άλλη περιοχή (που παρατηρείται διάβρωση).
- ❖ Αξίζει να επισημανθεί επίσης ότι για διευκόλυνση της απόληψης κατά διαστήματα γίνεται προσδιορισμός σταθερών επιπέδων με σταθερούς αναβαθμούς που δημιουργούν στα ανάντη τους λεκάνες συγκέντρωσης φερτών υλικών. Με τον τρόπο αυτό προσδιορίζεται ένα κατώτατο επίπεδο ασφάλειας, δηλαδή ένα χαμηλότερο επίπεδο εκσκαφής. Έτσι ορίζεται με ακρίβεια η ποσότητα που μπορεί να απολειφθεί πριν να εμφανιστούν αρνητικές επιδράσεις.

4.Περιβαλλοντικά οφέλη

Τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη από την εφαρμογή ενός προγράμματος διαχείρισης λήψης αδρανών υλικών επί τη βάση υδραυλικής μελέτης οριοθέτησης και έργων προσωρινής διευθέτησης είναι πολλά. Τα κυριότερα συνοψίζονται παρακάτω:

- ❖ Επαρκής Αντιπλημμυρική προστασία παρόχθιων περιοχών, οικισμών και καλλιεργειών.
- ❖ Προστασία του φυσικού χαρακτήρα των ποταμών και των ορίων τους.
- ❖ Διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας των υδάτινων και των φυσικών και οικολογικών διεργασιών του ποταμού (χλωρίδα, πανίδα, βιοποικιλότητα).
- ❖ Εξασφάλιση της προσπέλασης προς τον ποταμό και ενίσχυση φιλικών προς το περιβάλλον δραστηριοτήτων, όπως περιπάτου, αθλητισμού, αναψυχής, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

5.Μελέτη οριοθέτησης –έργων προσωρινής διευθέτησης απόληψης αδρανών υλικών

Γενικά η διαδικασία για την απόληψη αδρανών στα πλαίσια μελέτης Οριοθέτησης-Έργων προσωρινής διευθέτησης περιέχει:

Α. Τη σύνταξη της Υδρολογικής και της Υδραυλικής Μελέτης, της Περιβαλλοντικής Αναγνώρισης (σύμφωνα με τον Νόμο 3010/2002), και της Μελέτης Οριοθέτησης σε συνδυασμό με έργα προσωρινής διευθέτησης (επίσης σύμφωνα με τον Νόμο 3010/2002). Επίσης περιέχει την υποστήριξη της ως άνω μελέτης μέχρι την κύρωσή της και τη δημοσίευσή της σε ΦΕΚ (έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες –γνωμοδοτήσεις Δήμων, κλπ).

Β. Τη σύνταξη των μελετών Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΠΠΕ) και Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 11014/703/14-3-2003 –ΦΕΚ Β267/1938 (συνδυασμό με το άρθρο 44 του Α.Ν. 1219/1938 –ΦΕΚ Β2677/119938 (σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Α.Ν. 12199/1938) για τα προβλεπόμενα από την Οριοθέτηση έργα Προσωρινής διευθέτησης και την αποκάλυψη των αδρανών που προβλέπονται από οριοθέτηση.

Γ. Την έκδοση της Άδειας Αμμοληψίας από την Κτηματική Υπηρεσία μέσω της Επιτροπής του Άρθρου 100 του Π.Δ. 284/88 «περί καθορισμού θέσεων αμμοληψίας».

6.Σχετική νομοθεσία αμμοληψίας

- ❖ Την Κ.Υ.Α. 42279/1938- Φ.Ε.Κ. Β267/1938 (σε συνδυασμό με το άρθρο 4 του Α.Ν. 1219/1938) για τα προβλεπόμενα από την Οριοθέτηση έργα προσωρινής διευθέτησης και την απόληψη των αδρανών που προβλέπονται από την οριοθέτηση.
- ❖ Το Π.Δ. 284/88 «περί καθορισμού θέσεων αμμοληψίας» σύμφωνα με το οποίο εκδίδεται η Άδεια Αμμοληψίας από την κτηματική Υπηρεσία μέσω της Επιτροπής του Άρθρου 100 του Π.Δ.
- ❖ Την Κ.Υ.Α. 110014/703/14-3-2003- Φ.Ε.Κ. 332Β/2003, σε συνδυασμό με το Νόμο 1656/86 για τη σύνταξη των μελετών Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΠΠΕ) και Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ).

7. Ποταμοί και χείμαρροι ΑΧΑΪΑΣ

Στο νομό ΑΧΑΪΑΣ υπάρχουν 21 ποταμοί και χείμαρροι:

A/A	ΟΝΟΜΑ	ΕΜΒΑΔΟ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ	ΠΛΗΜΜΥΡ. ΠΑΡΟΧΗ Για 50 η 100 χρόνια
1.	ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑΣ (Θέση: εκβολή)	350	1100
2.	ΒΟΥΡΑΪΚΟΣ (θέση: εκβολή)	290	950
3.	ΠΕΙΡΟΣ (θέση: Γέφυρα Ισώματος)	165	700
4.	ΚΡΑΘΙΣ (θέση: εκβολή)	146	620
5.	ΚΡΙΟΣ (θέση: εκβολή)	112	520
6.	ΦΟΙΝΙΚΑΣ (θέση: εκβολή)	93	460
7.	ΓΛΑΥΚΟΣ (θέση: εκβολή)	90	600
8.	ΚΕΡΥΝΙΤΗΣ (θέση: εκβολή)	82	390
9.	ΜΕΓΑΝΙΤΗΣ (θέση: εκβολή)	61	290
10.	ΒΟΛΙΝΑΙΟΣ (θέση: εκβολή)	27	22
11.	ΧΑΡΑΔΡΟΣ (θέση: εκβολή)	25	200
12.	ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ (θέση: εκβολή)	21	145
13.	ΣΕΛΕΜΝΟΣ (θέση: εκβολή)	17	150
14.	ΔΙΑΚΟΝΙΑΡΗΣ (θέση: εκβολή)	15	13
15.	ΛΥΓΙΑΣ (θέση: εκβολή)	14	90

16.ΘΟΛΟΠΟΤΑΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ	(θέση: εκβολή)	14	95
17.ΜΕΙΛΙΧΟΣ	(θέση: εκβολή)	13	110
18.ΕΛΕΚΥΣΤΡΑ	(θέση: εκβολή)	12	112
19.ΞΥΛΟΚΕΡΑ	(θέση: εκβολή)	11	110
20.ΣΤΑΥΡΟΛΑΓΚΑΔΟ	(θέση: εκβολή)	9	60
21.ΚΑΡΑΒΑΣ	(θέση: εκβολή)	3	11

Εκ των οποίων αξιόλογες ποσότητες αδρανών υλικών μπορούν να ληφθούν από τους εξής:

ΦΟΙΝΙΚΑΣ	500.000 κ.μ./χρόνο (κατά εκτίμηση)
ΜΕΓΑΝΙΤΗΣ	400.000 κ.μ./χρόνο (κατά εκτίμηση)
ΧΑΡΑΔΡΟΣ	300.000 κ.μ./χρόνο (κατά εκτίμηση)
ΚΡΑΘΗΣ	100.000 κ.μ./χρόνο (κατά εκτίμηση)
ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑΣ	50.000 κ.μ./χρόνο (κατά εκτίμηση)

Συνολικά, μπορούν να ληφθούν 1.350.000 κ.μ./χρόνο αδρανή υλικά κατά εκτίμηση, που θα μπορούσαν να καλύψουν το 30% των αναγκών του νομού το χρόνο, με δεδομένο ότι οι ανάγκες του νομού είναι 4.000.000 κ.μ./χρόνο. (Στοιχεία από το σύλλογο Εργοληπτών Δημοσίων Έργων). Στα ανωτέρω ποτάμια ήδη γίνεται λήψη αδρανών υλικών αυθαίρετα με όλα τα συνεπακόλουθα προβλήματα που προκαλεί αυτό το γεγονός και όπως αυτά αναφέρονται παρακάτω:

A. Στο περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον είναι πολύ σοβαρές, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί οικολογική καταστροφή, γιατί η αλματώδης ζήτηση οδηγεί πολλές φορές στη λήψη αδρανών υλικών από τα ορεινότερα τμήματα του ποταμού (αφού τα πεδινά τμήματα είτε δεν έχουν πάντα υλικό είτε είναι εύκολο να γίνουν αντιληπτοί).

Όλα τα ανωτέρω έχουν σαν αποτέλεσμα την εξαφάνιση κάθε μορφής χλωρίδας και πανίδας μέσα στα ποτάμια μας, τον σημαντικό υποβιβασμό του υδροφόρου ορίζοντα της ευρύτερης περιοχής και κίνδυνο πλημμυρών σε περίπτωση μεγάλης βροχόπτωσης.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί και το πρόβλημα καταπάτησης εκτάσεων.

B. Στην παραοικονομία

Οι υγιείς επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών αντιμετωπίζουν αθέμιτο ανταγωνισμό από ενέργειες ατόμων ή ομάδων που λυμαίνονται αδρανή υλικά από διάφορες πηγές και το κράτος να χάνει εισοδήματα.

ΑΙΤΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΑΛΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΤΑΜΙΑ

- Η ανύπαρκτη συστηματική μελέτη διεύθυνσης των ποταμών και χειμάρρων, ως αναφέρεται ανωτέρω (κατά στάδια-προμελέτη-μελέτη κ.λ.π.).
- Η πολυαρχία, που παρατηρείται ως προς τις αρμοδιότητες διαχείρισης των ποταμών και χειμάρρων (Νομαρχία, Δήμοι, Κτηματική Υπηρεσία κ.λ.π.).
- Οικονομικά συμφέροντα.
- Αδυναμία εφαρμογής των νόμων.
- Δυσκολία χρηματοδότησης.
- Πολυνομία.
- Έλλειψη παιδείας.
- Η ανάγκη εξεύρεσης υλικών και λοιπά αίτια.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ

- Μελέτες σωστής επιστημονικής διαχείρισης ποταμών και χειμάρρων του Νομού Αχαΐας (μελέτες οριθέτησης, διευθέτησης, υπολογισμού της ετήσιας στερεοπαροχής τους, προστασίας κ.λ.π.).
- Περιβαλλοντικές μελέτες.
- Δημιουργία ενός φορέα διαχείρισης.
- Το σταμάτημα κάθε παράνομης δραστηριότητας μέχρι την ολοκλήρωση των μελετών και την εφαρμογή τους.
- Χρονοδιάγραμμα.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Υ.Α 42279/1938/Β-267 Χώροι απαγόρευσης –Όροι επιτρεπόμενης αμμοληψίας ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ Αριθ.42279 της 24/30/Νοεμ.1938 (ΦΕΚ Β 267). Περί ορισμού χώρων εξ ων απαγορεύεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ. και των όρων υφ' ους θα ενεργήται, η αμμοληψία κλπ. Εξ επιτρεπομένων θέσεων ρυθμίζομεν ως κατωτέρω τα της εξορύξεως και λήψεως αμμοχώματος, λίθων, χαλικών, αμμοκροκκάλης (σαβούρας), κλπ.

Άρθρο 1.

Απαγορεύεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος, λίθων, χαλικών, αμμοκροκκάλης, κλπ.

α) Εκ των περιοχών των αρχαιολογικών χώρων.

β) Εκ των τάφρων και πρανών των σιδηροδρομικών γραμμών και των οδών απάσης κατηγορίας (εθνικών, επαρχιακών, δημοτικών, κοινοτικών), ως και εις απόστασιν εκατέρωθεν του άξονος τούτων ικανήν δια την προστασίαν αυτών, οριοσθησομένην υπό των τοπικών επιτροπών.

γ) Εκ της κοίτης και των οχθών ποταμών, χειμάρρων και ρευμάτων των διασχιζόντων πόλεις, κωμοπόλεις, χωρία, ή συνοικισμούς η εγγύς τούτων διερχομένων, καθ' όλον το μήκος της μέσω των πόλεων, κωμοπόλεων, χωρίων, ή συνοικισμών διαδρομής αυτών, ως και το κείμενον εις απόστασιν εγγυτέραν των χιλίων (1000)μ. από των ορίων εις τερματίζεται το σχέδιον

πόλεως, όπου υπάρχει τοιούτον ήτων εξωτέρων κατά συνέχειαν οικοδομών και συνοικισμών, ένθα δεν υπάρχει σχέδιον πόλεως.

δ) Εκ των περιοχών τουριστικής σημασίας και τόπου παραθερισμού εκδρομών, θαλασσίων λουτρών και αναψυχής εν γένει, ως και των δυναμένων να οργανωθώσιν εις τοιούτους.

ε) Εκ θέσεων ένθα υφίστανται τεχνικά έργα ή εκτελούνται τοιαύτα (γέφυραι, προβλήτες, αναχώματα, πρόβολοι, φράγματα, κρηπιδώματα, τάφροι αποστραγγιστικά ήαρδευτικά, κλπ) και εις απόστασιν από τούτων ικανήν δια την προστασίαν αυτών, οριοσθησομένην υπό των τοπικών επιτροπών και πάντως ουχί μικροτέραν των 100 μέτρων.

ς) Καθ'όλην την διαδρομήν των αγωγών και την περιοχήν εγκαταστάσεων υδρεύσεως και εις απόστασιν ελάσσονα των τριακοσίων (300) μέτρων από του άξονος των αγωγών της περιοχής των εγκαταστάσεων.

η) Εκ θέσεων και περιοχών εις ας δεν συντρέχουσι μεν αι ανωτέρω προϋποθέσεις, αλλά λόγοι υγείας επιβάλουσι την μη ενέργειαν αμμοληψίας και

θ) Εκ του βυθού της θαλάσσης άνευ αδείας της οικείας λιμενικής αρχής χορηγουμένης μετά έγκρισιν της Διευθύνσεως Δημοσίων Κτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών.

Άρθρον 2.

Η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος, λίθων, κλπ, εκ των θέσεων και περιοχών εξ ων επιτρέπεται αύτη δέον να ενεργήται κατά τρόπον αποκλείοντα την δημιουργίαν νοσογόνων εστίων ή άλλων επιβλαβών καταστάσεων προκειμένου δε περί ποταμών, χειμάρρων και ρευμάτων, αύτη δέον να περιορίζεται εντός της κοίτης αυτών, να διευκολύνη την κανονικήν ροήν των υδάτων και να μην γεννά κινδύνους εκτροπής ή επεκτάσεως της κοίτης τούτων. Εις όσας περιπτώσεις κοίτη ποταμών, χειμάρρων, ή ρευμάτων, καθορισθείσα ως τόπος αμμοληψίας, δι'αποφάσεων των τοπικών επιτροπών έχει ανάγκην εκβαθύνσεως, οι εκ ταύτης αμμοληπτούντες υποχρεούνται όπως μετά της άμμου αποκομίζωσι και απορρίπτωσιν εκτός της κοίτης τας εκ της εκσκαφής προερχομένας λοιπάς ύλας, απαγορευομένης της εντός της κοίτης διαλογής της άμμου. Η εν λόγω υποχρέωσις θα μνημονεύηται εις την απόφασιν την ορίζουσαν ως τόπον αμμοληψίας το υπό εκβάθυσιν τμήμα της κοίτης του ποταμού, χειμάρρου, ή ρεύματος. Η αμμοληψία κλπ. εξ ακτών εξ ων επιτρέπεται αύτη δέον να γίνηται επιφανειακώς, του πυθμένου της εκσκαφής, μη δυναμένου να κατέλθη κάτω της ανωτάτης στάθμης της θαλάσσης. Ωσαύτως δέον να εξασφαλίζηται κατά ταύτην κανονική προς την θάλασσαν κλίσις και να ενεργήται η αμμοληψία κατά τρόπον αποκλείοντα τας διαβρώσεις της ακτής. Επίσης εκεί όπου εκ των θαλασσίων ρευμάτων ή άλλων αιτίων δημιουργούνται προσαμμώσεις εν τη ακτή και περιπτώσεις

δημιουργίας στασίμων υδάτων, οι αμμοληπτούντες υποχρεούνται όπως αίρωσι ταύτας σαν κλίσιν της ακτής. Γενικώς οι αμμοληπτούντες εξ οιωνδήποτε επιτρεπομένων θέσεων υποχρεούνται όπως αμέσως μετά την λήψιν της άμμου αποκαθιστώσιν ομαλήν επιφάνειαν εις την θέσιν εξ ης εγένετο η αμμοληψία προς αποφυγήν δημιουργίας τοπικών εξάρσεων ή κοιλοτήτων.

Άρθρον 3.

Τας θέσεις και περιοχάς εξ ων θα επιτρέπεται η αμμοληψία εν εκάστη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια καθορίζουσι δι'αποφάσεων των αι υπό του εδαφ.2 του άρθρ.2 του υπ'αριθμόν 1219/1935 Α.Ν.(ανωτ.αριθ.1) προβλεπόμεναι επιτροπαί, έχουσαι υπ'όψιν σχετικώς προτάσεις των οικείων λιμενικών, δημοτικών, ή άλλων δημοσίων αρχών.

Αι αποφάσεις αύται δύνανται να περιλαμβάνωσι μίαν ή και πλείονας δημοτικές ή κοινοτικές περιφέρειας. Αι κατά τ'ανωτέρω εκδιδόμεναι αποφάσεις δημοσιεύονται επιμελεία των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών διά τοιχοκολλησεως εις το δημοτικόν ή κοινοτικόν κατάστημα του δήμου ή κοινότητος εις την περιφερίαν των οποιών υπάγονται αι οριζόμεναι θέσεις ή περιοχαί εξ ων θα επιτρέπεται η αμμοληψία.

Περί της δημοσιεύσεως των αποφάσεων συντάσσεται αποδεικτικόν εις διπλούν, υπογραφόμενον παρά του οικείου δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος και του ενεργήσαντος την τοιχοκόλλησιν υπαλλήλου, εξ ων το εν διαβιβάζεται προς τον νομάρχην και το έτερον εις την αστυνομικήν αρχήν της περιφέρειας. Αι αποφάσεις δι'ων ορίζονται θέσεις ή περιοχαί προς αμμοληψίαν ισχύουσι από της κατά τα άνω δημοσιεύσεως των και μέχρι της διά μεταγενεστερας αποφάσεως τροποποιήσεως τούτων, εκτός αν άλλως ορίζεται εν αυταίς, εκείναι δε, δι'ων τροποποιούνται προγενέστεραι και απαγορεύουσι την αμμοληψίαν εκ θέσεων ή περιοχών εξ ων επιτρέπετο πρότερον αύτη ισχύουσι μετά της δημοσιεύσεως των, εκτός αν προηγηθή, κατά τα κατωτέρω οριζόμενα, διαταγή του οικείου νομάρχου περί αναστολής εκ των θέσεων τούτων της αμμοληψίας, οπότε η ισχύς τούτου ανατρέχει από της κοινοποιήσεως της απαγορευτικής διαταγής του νομάρχου.

Επί εκτάκτων περιπτώσεων, καθ'ας ειδικοί λόγοι επιβάλλουσι την άμεσον απαγόρευσιν της αμμοληψίας εκ θέσεων ή περιοχών εξ'ων επιτρέπεται αύτη, ο αρμόδιος νομάρχης δικαιούται, είτε οίκοθεν είτε προτάσει αρμοδίας τινός αρχής, να διατάσση αναστολήν ή και απαγόρευσιν της αμμοληψίας εκ τούτων, υποχρεούται όμως ίνα εντός πενθημέρου προκαλέση σχετικήν επί τούτου απόφασιν της αρμοδίας επιτροπής.

Διά των κατά τ'ανωτέρω εκδιδομένων αποφάσεων, των τοπικών επιτροπών δύνανται, υπ'όψιν πάντοτε και των εν τω άρθρο 1 της παρούσης οριζομένων, να τίθενται ειδικοί, αναλόγως των τοπικών συνθηκών, περιορισμοί διά την αμμοληψίαν εξ ωρισμένων θέσεων ή περιοχών, είτε ως προς την ληφθησομένην ποσότητα άμμου κλπ. είτε ως προς τον τρόπον της εξορύξεως και λήψεως ταύτης, και να ορίζωνται θέσεις ή περιοχαί εξ ων θα επιτρέπεται η

αμμοληψία προς εξυπηρέτησιν αποκλειστικώς και μόνον τοπικών αναγκών ωρισμένης περιφέρειας, τουτέστιν ν' απαγορεύηται η αμμοληψία εκ των αυτών θέσεων ή περιοχών προκειμένου η εξαχθησομένη και ληφθησομένη άμμος να μεταφερθεί προς κατανάλωσιν εις άλλην περιφέρειαν.

Εκ θέσεων ή περιοχών οριζομένων δι' αποφάσεων των τοπικών επιτροπών ως τόσων αμμοληψίας η εξόρυξις και λήψις άμμου είναι ελευθέρα εις πάντας, αρκεί να συμμορφώνονται προς τους όρους της περούσης και τους ειδικούς τοιούτους τους τιθεμένους τυχόν εις τας οικείας αποφάσεις δι' ων επιτρέπεται η εκ των θέσεων ή περιοχών τούτων αμμοληψία.

Άρθρον 4

Οσάκις δια τους εν τω άρθρ.4 του Α.Ν.1219/1938 αναφερομένους λόγους, επιβάλλεται η ενέργεια αμμοληψίας, εκ των κατά το άρθρ.1 της παρούσης απαγορευμένων θέσεων και περιοχών, ως και εκ θέσεων και περιοχών απηγορευμένων, λόγω μη ορισμού αυτών ως τόπων αμμοληψίας διά των αποφάσεων των τοπικών επιτροπών, οι όροι της διενεργείας της αμμοληψίας καθορίζονται υπό των τοπικών επιτροπών. Αι αυταί επιτροπαί γνωμοδοτούσι περί του αν συντρέχωσι λόγοι επιβάλλοντες την αναθεώρησιν της αμμοληψίας εις ωρισμένον νομικόν ή φυσικόν πρόσωπον και περί των προσώπων άτινα δέον να προκριθώσι διά την εργασίαν ταύτην ή αν δύναται διά την εργασίαν ταύτην να διενεργηθή διαγωνισμός και διαβιβάζουσι σχετικήν πρότασιν προς την διεύθυνσιν δημοσίων κτημάτων του υπουργείου των Οικονομικών, ήτις και αποφασίζει τελικώς επί εκάστης περιπτώσεως.

Εκ των θέσεων και περιοχών ας προβλέπουσιν αι περιπτώσεις β' και ε' του άρθρ.1 της παρούσης αι τοπικαί επιτροπαί του εδ.2 του άρθρ.2 του Α.Ν.1219/1938 δύνανται δι' αποφάσεώς των να επιτρέπωσι την εξόρυξιν και λήψιν άμμου, χαλίκων, κλπ. εις τα νομικά πρόσωπα δαπάναις των οποίων κατασκευάσθησαν και συντηρούνται ή κατασκευάζονται αι σιδηροδρομικαί γραμμαί, οδοί, και τεχνικά έργα πάσης φύσεως, καθορίζουσαι και τους όρους υφ' ους θα γίνηται αύτη.

Ν. 1219/1938/Β-Ο Άσκηση δικαιωμάτων αμμοληψίας

Άρθρο 1

1. Καταργείται το άρθρο 61 του κατά νομοθετικήν εξουσιοδότησιν εκδοθέντος Δ/τος της 11 Νοεμβρ. 1929 διοικήσεως δημοσίων κτημάτων, ως το άρθρο τούτο ετροποποιήθη και συνεπληρώθη δια του εδαφίου 21 του άρθρου 1 του Νόμου 5234.

2. Η εξόρυξη και λήψη άμμου, αμμοχώματος, λίθων, χαλίκων, αμμοκροκκάλης και άλλων συναφών υλικών επιτρέπεται μόνο με τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτού του νόμου και με καταβολής τιμήματος που καθορίζεται από αυτόν που έχει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης των χώρων αμμοληψίας.

Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 4 άρθρο 33 Ν.1473/1984 ΦΕΚ Α 127.

Άρθρο 2

1. Διά κοινής αποφάσεως των υπουργών Οικονομικών, Συγκοινωνίας και Κρατικής Προνοίας και Αντιλήψεως, του υπουργού διοικητικού Πρωτεύουσας και του υφυπουργού Τύπου και Τουρισμού, δημοσιευμένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, ορίζονται εν γενικαίς κατηγορίαις οι χώροι (αρχαιολογικοί χώροι, παραλίες, περιοχαί τουριστικής σημασίας κλπ), η εκ των οποίων εξόρυξις και μοκροκκάλης (σαβούρα) κλπ. απαγορεύεται δια λόγους υγείας, τουριστικούς, προτάσεις τεχνικών έργων η παρακεομένων κτημάτων και εν γένει δημοσίου συμφέροντος, δια της αυτής δι'αποφάσεως καθορίζονται επίσης οι εκ των αυτών ως άνω λόγων επιβαλλόμενοι όροι, οίτινες δέον να τηρώνται κατά την εξόρυξιν και λήψιν άμμου, αμμοχώματος κλπ. εκ μη απηγορευμένων θέσεων.

Η ως άνω απόφασις δύναται να τροποποιήται εκάστοτε δι' ομοίας μεταγενεστέρας αποφάσεως, δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

2. Επί τη βάσει της κατά την προηγουμένην παράγραφον αποφάσεως, τοπικάί κατά νομούς επιτροπαί, αποτελούμεναι:

- α) Εκ του Νομομηχανικού.
- β) Εκ του Οικονομικού Εφόρου ή του Τελώνου.
- γ) Εκ του Λιμενάχου ή του Διοικητού της αρμοδίας Διοικήσεως Χωροφυλακής ή Υποδιευθύνσεως Αστυνομίας Πόλεων, καθορίζουσιν εκάστοτε δια κοινών αποφάσεων των τας θέσεις (ρητώς μνημονευομένης εν ταις αποφάσεσιν), εξ ων επιτρέπεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ. υπό όρους καθοριζομένους εν τη κατά προηγουμένην παράγραφον αποφάσει.

ΠΑΤΑΤΗΡΗΣΗ: Η σύνθεσις των Επιτροπών ετροποποιήθη ως άνω δια της παρ.17 άρθρο 1 της υπ' αριθ. ΔΔΔ.6741 της 24/30 Ιουν. 1967 αποφάσεως του Αντιπροέδρου Κυβερνήσεως και Υπ. Οικονομικών.

Πάσα μη ρητώς κατονομαζομένη εις τας αποφάσεις ταύτας θέσις θεωρείται ως απηγορευμένη τοιαύτη, εξε ης δεν επιτρέπεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ.

“Δια τους εν ταις έδραις Γενικών Διοικήσεων εδρεύοντας νομούς αντί του νομάρχου μετέχει της επιτροπής ανώτερος διοικητικός υπάλληλος, οριζόμενος υπό του υπουργού γενικού διοικητού.
“Προκειμένου περί των περιφερειών τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης και του νομού Θεσσαλονίκης της Επιτροπής μετέχει ο αρμόδιος Οικονομικός Έφορος Δημοσίων Κτημάτων”.

***Η εντός “”δευτέρα περίοδος αντικατεστάθη ως άνω δια της παρ. 3 άρθρο 55 Α.Ν. 263/1968.

2. Μέχρι της εκδόσεως των κατά προηγουμένης παραγράφου αποφάσεων εξακολουθούσιν ισχύουσαι αι βάσει του δια του άρθρου 1 του παρόντος νόμου καταργουμένου άρθρο 61 του από 11Νομ.1929 Δ/τος εκδοθείσαι δι’ ων καθωρίσθησαν αι θέσεις, εξ ων επιτρέπεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Εις εκτέλεσιν του ανωτέρω άρθρου εξεδόθη η υπ’ αριθ. 42279 υπουργ. Απόφασις.

Άρθρον 3

1. Η εξ απηγορευμένων θέσεων εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος, λίθων, χαλίκων, αμμοκροκκάλης (σαβούρας) κλπ. ή η απλή μόνον εξόρυξις τούτων, και αν έτι δεν επηκολούθησε λήψιν αυτών, τιμωρείται με τας ποινάς άρθρ.3 του Νόμ.4060 του 1929.
2. Με το ήμισυ των ποινών τούτων τιμωρείται η εκ μη απηγορευμένων θέσεων εξόρυξις και λήψις των ως άνω ειδών άνευ τηρήσεως των καθοριζομένων, δια της κατά την παράγραφον 1 του άρθρου 2 αποφάσεως, όρων υφ’ ους επιτρέπεται αύτη.
3. Εις τας άνω ποινάς υπόκεινται, θεωρούμενοι πάντες αυτοурγοί, οι ενεργούντες την εξόρυξιν και λήψιν άμμου κλπ. μεταφορικού μέσου. Εις τας αυτάς ποινάς υπόκεινται, θεωρούμενος ως αναγκαίος συνεργός, και ο διά λογαριασμόν του οποίου ενεργήθη η εξόρυξις και λήψις άμμου κλπ. ιδιοκτήτης οικοδομής ή εργολάβος οικοδομών ή άλλων έργων, εφ’ όσον ήθελεν αποδειχθή, ότι εν γνώσει τούτου ενεργήθη η εξ απηγορευμένης θέσεως εξόρυξις ή λήψις άμμου κλπ. ή η εκ μη απηγορευμένης τοιαύτης εξόρυξις και λήψις των αυτών ειδών άνευ τηρήσεώς των, δια της κατά την παράγραφον 1 του άρθρου 2 αποφάσεως, καθορισθέντων όρων.

4. Πλην των κατά τας παρ.1 και 2 του παρόντος άρθρου ποινών δύνανται δια της επιβαλλούσης τας ποινάς ταύτας αποφάσεως ν' απαγγέληται κατά του ιδιοκτήτου και του οδηγού του μεταφορικού μέσου και αφαιρέσις της αδείας κυκλοφορίας του οχήματος επί χρονικόν διάστημα ενός μέχρι έξι μηνών, ως και στέρησις της αδείας ηνιοχίας ή οδηγού αυτοκινήτου επί ίσον χρόνον.
5. Δια την δίωξιν και τιμωρίαν των κατά το παρόν άρθρον παραβάσεων εφαρμόζονται αι διατάξεις του άρθρ.4 του αυτού ως άνω νόμου 4060 του 1929.
6. Αι κατά τόπους αστυνομικαί και λιμενικαί αρχαί υποχρεούνται, όπως παρακολουθώσι την τήρησιν των διατάξεων του άρθρου 2 του παρόντος νόμου και προβαίνωσιν εις μηνύσεις πάσης κατά το παρόν άρθρον παραβάσεως. Τα δικαιώματα και τας υποχρεώσεις ταύτας κίκτηται ωσαύτως και η διεύθυνσις δημοσίων κτημάτων του υπουργείου των Οικονομικών.
7. Αι ως άνω παραβάσεις διώκονται και αυτεπαγγέλτως ή επί τη μηνύσει οιουδήποτε.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Ο Νόμος 4060/29 κατηργήθη δια του άρθρ.14 Νόμος 2520/1940 περί υγειονομ. διατάξεων. Τα άρθρ. 3 και 4 του Νόμου 4060 είχαν ως εξής:

“Άρθρ.3. – Η παράβασις των διατάξεων τιμωρείται με φυλάκισιν μέχρι ενός έτους ή χρηματικήν ποινήν μέχρι 10.000 δραχμών ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων και δημοσιεύσεως εργαλείων ή οργάνων δι' ων συνετελέσθη. Δια την καταδικαστικήν αποφάσεως δύνανται ν' απαγορευθή η άσκησις του επιτηδεύματος μέχρις 6 μηνών.

Άρθρ.4. – Η δίωξις και η τιμώρησις των παραβάσεων γίνεται κατά την διαδικασίαν του Ν.Δ. της 22 Νοεμ. 1923 περί εκδικάσεως των επ' αυτοφώρω πλημμελημάτων”.

Άρθρον 4

Εξαιρετικώς οσάκις δια την εκτέλεσιν έργων η προς καθαρισμόν η δια λόγους υγείας η προστασίας τεχνικών έργων η παρακειμένων κτημάτων επιβάλλεται η εξ απαγορευμένων θέσεων εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ., επιτρέπεται, όπως ενεργήται αύτη είτε δια δημοσίων οργάνων κατόπιν ειδικής προς τούτο αδελίας της διευθύνσεως δημοσίων κτημάτων του υπουργείου των Οικονομικών είτε παρά νομικών προσώπων, ειδικώς προς τούτο εξουσιοδοτουμένων παρά της αυτής διευθύνσεως, είτε τέλος δι' εργολάβων επί τούτο συμβαλλομένων μετά της αυτής διευθύνσεως, είτε απ' ευθείας είτε κατόπιν προχείρου διαγωνισμού.

Άρθρον 5

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 6

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 7

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 8

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 9

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 10

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 11

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 12

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 13

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Άρθρον 14

***Τα άρθρα 5-14 καταργήθηκαν από το άρθρ.1 Ν.Δ. 422/1947.

Κυβερνήσεως και Υπ. Οικονομικών.

Πάσα μη ρητώς κατονομαζόμενη εις τας αποφάσεις ταύτας θέσις θεωρείται ως απηγορευμένη τοιαύτη, εξε ης δεν επιτρέπεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ.

“Δια τους εν ταις έδραις Γενικών Διοικήσεων εδρεύοντας νομούς αντί του νομάρχου μετέχει της επιτροπής ανώτερος διοικητικός υπάλληλος, οριζόμενος υπό του υπουργού γενικού διοικητού.
“Προκειμένου περί των περιφερειών τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης και του Νόμου Θεσσαλονίκης της Επιτροπής μετέχει ο αρμ’οδιος Οικονομικός Εφορος Δημοσίων Κτημάτων”.

***Η εντός “δευτέρα περίοδος αντικατεστάθη ως άνω δια της παρ.3 άρθρ.5 Α.Ν. 263/1968.

3. Μέχρι της εκδόσεως των κατά τας προηγουμένας παραγράφους αποφάσεων εξακολουθούσιν ισχύουσαι αι βάσει του δια του άρθρ.1 του παρόντος νόμου καταργουμένου άρθρ.61 του από 11Νόμ.1929 Δ/τος εκδοθείσαι αποφάσεις δι’ ων καθωρίσθησαν αι θέσεις, εξ ων επιτρέπεται η εξόρυξις και λήψις άμμου, αμμοχώματος κλπ.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Εις εκτέλεσιν του ανωτέρω άρθρου εξεδόθη η υπ’ αριθ. 42279 υπουργ. απόφασις.

ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η εξεύρεση αδρανών υλικών στο Νομό Αχαΐας η ύπαρξη της λατομικής ζώνης του Αράξου αποτελεί, θα λέγαμε, την κύρια πηγή προμήθειας. Όλοι οι φορείς πρέπει να κατανοήσουν αυτή την ανάγκη και να βοηθήσουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Υπάρχει η δυνατότητα συνύπαρξης του λατομείου με το περιβάλλον αρκεί να τηρούνται οι περιβαλλοντικοί όροι, οι οποίοι είναι προσαρμοσμένοι και ιδιαίτερα αυστηροί, επειδή έχουν λάβει υπόψη τους την ευαισθησία και ιδιαιτερότητα της περιοχής (Συνθήκη Ramsar και Natura 2000), κυρίως ως προς την αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

Άμεση εφαρμογή της παράκαμψης της κατοικημένης περιοχής του Αράξου (έτσι ώστε να επιταχυνθούν οι εργασίες του έργου μέχρι το 2014).

Όσον αφορά τα μικρά λατομεία, υπάρχουν μεν περιοχές που πιθανόν να ζητήσει κάποιος ιδιώτης να εκμεταλλευτεί για την εξόρυξη αδρανών. Πλην όμως, η διαδικασία αυτή δεν είναι εφικτή διότι η προτεινόμενη περιοχή πρέπει να χαρακτηριστεί λατομική ζώνη. Ως εκ τούτου, αυτό πρακτικά αναιρείται (μη πραγματοποιήσιμο).

Μία επιπλέον αξιόλογη πηγή λήψης αδρανών είναι τα ποτάμια (Φοίνικας, Μεγανίτης, Χάραδρος, Κράθης, Σελινούντας), τα οποία θα μπορούσαν να καλύψουν το 30% των αναγκών του νομού το χρόνο, όπως αναφέρεται και στο σχετικό κεφάλαιο.

Για παράδειγμα, στη Γερμανία, τόσο τα νταμάρια όσο και οι ΧΥΤΑ, είναι δίπλα στα σπίτια των κατοίκων, αλλά φαίνονται μόνο από αέρος, γιατί είναι κατασκευασμένα εν είδη κρατήρος ηφαιστείου και δεν φαίνεται καθόλου το λατομείο και ας είναι δίπλα στην πόρτα τους.

Όσον αφορά τη χωροθέτηση νέων λατομικών ζωνών και εδώ απαιτείται μία συνολική τεχνικοοικονομική μελέτη για τον εντοπισμό των κατάλληλων από την άποψη του υλικού περιοχών και για μία συμμετρική κατανομή των λατομικών ζωνών σε σχέση με την χωροταξία της κατανάλωσης. Οι διαδικασίες προσδιορίζονται αναλυτικά από τη νομοθεσία, η αρμοδιότητα είναι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και για τη δημιουργία λατομικής ζώνης προϋποτίθεται αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη του Νομαρχιακού συμβουλίου. Εδώ οι περιοριστικοί παράγοντες είναι:

- Η καταλληλότητα του υλικού
- Η απόσταση και η προσβασιμότητα του λατομείου, παράγοντες καθοριστικοί για το κόστος εκμετάλλευσης
- Οι αντιδράσεις των κατοίκων της περιοχής που αντιδρούν στο ενδεχόμενο αισθητικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής υποβάθμισης της περιοχής
- Οι αντιδράσεις συναρμόδιων υπηρεσιών (συμμετοχή στη σχετική επιτροπή των αρχαιολογικών, δασικών, περιβαλλοντικών υπηρεσιών).

Είναι προφανές ότι η λατομική δραστηριότητα θα πρέπει να εξεταστεί συμπληρωματικά και σε συνδυασμό, προς αυτή των λήψεων υλικών από ποταμούς και χειμάρρους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- I. Ημερίδα με τίτλο «Αδρανή υλικά, Ανάγκες-Επάρκεια και Περιβάλλον, Εισηγήσεις και Συμπεράσματα». Σύλλογος Πτυχιούχων Εργοληπτών Δημοσίων Έργων Πατρών και Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών Νομού Αχαΐας, Πάτρα 5 Δεκεμβρίου 1998
- II. Έκθεση της Επιτροπής Καθορισμού Λατομικών Περιοχών Νομού Αχαΐας, Πάτρα 20 Νοεμβρίου 2007
- III. Θεσμικό Πλαίσιο για τα Λατομεία-Τεύχος ΤΕΕ 2048, 26 Απριλίου 1999
- IV. Συγκέντρωση της Λατομικής Δραστηριότητας-Τεύχος ΤΕΕ 2054, 7 Ιουνίου 1999
- V. Γεωλογική Μελέτη στους Νομούς Αχαΐας, Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας σχετικά με τον εντοπισμό αδρανών υλικών, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού προγράμματος Δυτικής Ελλάδος 2000-2006, Πάτρα 2005

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Φωτογραφίες από τα λατομεία του Αράξου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Φωτογραφίες των ποταμών του Νομού Αχαΐας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΧΑΡΤΕΣ